Plačana v gotovini

Domoljub

V Ljubljani, 7. februarja 1940 — Leto 53 • Štev. 6

Za mir na Balkanu

V začetku februarja so se v naši prestolnici, v Belgradu sestali štirje zunanji ministri balkanskih držav, in sicer Turčije, Grčije, Romunije in Jugoslavije, ki sestavljajo tako zvano Balkansko zvezo. Posveti in slovesnosti so trajale tri dni, in sicer 2., 3. in 4. februarja. Ves svet je belgrajsko zasedanje Balkanske zveze silno pozorno spremljal, vsi balkanski narodi pa so sestankom gotovo želeli samo eno: ohranite nam mir v tem delu Evrope in obvarujte nas šibe, ki tepe z vojno med Nemčijo ter Francijo in Anglijo že dve tretjini sveta. Po zadnji seji dne 4. februarja je bilo objavljeno uradno poročilo, ki pravi, da so štiri balkanske države popolnoma soglasne v tem, da morajo ohraniti mir v tem delu Evrope. Gojile bodo prijateljske stike z vsemi sosedi, da bi se tako mir še bolj utrdil in pospešilo medsebojno razumevanje in gospodarsko sodelovanje. Pogodba, ki veže te štiri balkanske države med seboj, se podaljšuje za nadaljnjih sedem let, in sicer do leta 1948 počenši od 9. februarja 1941.

Vsa poročila iz naše prestolnice poudarjajo, da so bili vsi sklepi zasedanja sprejeti v popolnem razumevanju medsebojnih zadev, prav tako pa je ves čas zasedanja prevladovala globoka vera, da se bo Balkan znal obvarovati najhujšega.

I.

Če pogledamo nekoliko bližje na vse te sklepe, vidimo, da je v njih polno lepih temeljev za res srečen in koristen razvoj vsega Balkana v bližnjih letih. Vsekakor je najvažnejša ugotovitev, ki se nam vsiljuje ob vseh današnjih dogodkih, pač ta, da je tokrat Balkan tisti, ki je najbolj oddaljen od vojne nesreče in da vsaj ni mogoče opaziti nikakih znakov zato, da bi skušal kdo od zunaj motiti to mirno življenje.

To dejstvo je zelo važno že zaradi tega, ker je še do zadnjega veljala resnica, češ da je Balkan smodnišnica Evrope in da se vse večje svetovne nesreče skuhajo na Balkanu. Zadnja svetovna vojna od 1914 do 1918 leta je odšla v zgodovino z utemeljitvijo, da je bil zadnji povod za njen izbruh dogodek na Balkanu. Za novo svetovno vojno, ki se počasi razvija, to več ne velja: vojna vihra trenutno samo tam daleč na severu, ko boljševiki skušajo zasužnjiti malo Finsko. Na zahodnem bojišču orožje še počiva, v velikih skrbeh pa so skandinavske države, ki še že nad sto let niso več vojskovale. Balkan je čvrsto odločen, da ostane miren; to volijo za miren razvoj priznavajo celo v tujini in listi so zadnji čas pisali, da je tudi sv. stolica po svojih diplomatskih zastopnikih v balkanskih državah sporočila članom Balkanske zveze, da želi mirnemu razvoju na Balkanu ves možni uspeh.

II.

Balkanske države so z Balkansko zvezo povezane v močno skupino, ki jo mora vsakdo upoštevati. To se ni prvič zgodilo, da so se razne balkanske države povezale med seboj, da bi lažje uresničile svoje namene. Najvažnejše in najpomembnejše zveze med balkanskimi državami so se sklepale v prejšnjem in v začetku našega stoletja tedaj, ko so se krščanske balkanske države borile za svojo narodno neodvisnost. Tedaj je začelo razpadati mogočno turško cesarstvo, ki se je raztezalo nad vsem Balkanom. Mali balkanski narodi so se vezali med seboj, da so se lažje osvobodili.

Danes so na Balkanu velike in močne balkanske države, ki se jim ni treba več več boriti za svojo narodno in versko svobodo. Če so te države povezane med seboj v Balkansko zvezo, tedaj hočejo s tem poudariti samo to, da so do skrajnosti odločene braniti samo svoje, nikomur pa nočejo ničesar odvzeti. Nova Balkanska zveza hoče torej položaj na Balkanu samo utrditi in ustaliti in zato je odločno za mir, ki ji naj bo prihranjen še za dolgo dobo.

III.

Na Balkanu pa so še države, ki niso članice Balkanske zveze. Mislimo pri tem predvsem na Bolgarijo, ki se dosedaj še ni mogla priključiti k Balkanski zvezi, ker ima svoje zahteve proti nekaterim balkanskim sosedam. Tik pred začetkom zasedanja belgrajske konference pa je predsednik bolgarske vlade Kjoseivanov poudaril, da si želi Bolgarija samo mir, in to, da bi ostala nevtralna do skrajnih meja možnosti. Bolgarijo veže z našo državo pogodba o večnem prijateljstvu, stiki med Jugoslavijo in Bolgarijo pa so bili posebno v zadnjih letih silno dobri. Na poti v Belgrad se je turški zunanji minister Saradzoglu ustavil v Sofiji in se sestal z bolgarskimi državniki in listi so vedeli poročati, da se je volja Bolgarije za mir in nevtralnost v zadnjem času še okrepila.

Druga balkanska država, ki ni v sklopu Balkanske zveze, je v zadnjem letu postala tudi Italija. Pa tudi Italijo vežejo z Jugoslavijo pogodbe o prisrčnem prijateljstvu, okrepilo pa se je tudi prijateljstvo med Italijo in Grčijo.

Po belgrajski konferenci se torej lahko mirno reče, da je Balkan na vse strani dovolj zavarovan in da bo lahko uspešno nadaljeval s politiko miru in nevtralnosti v sedanji vojni, ki pustoši ostale dele sveta.

Naša šola in naše učiteljstvo

(Dalje.)

Naša šola v primeri z velikimi stroški, ki jih od ljudstva zahteva, nikakor ne rodi potrebnih sadov. Zakaj ne? Zato, ker najboljšega sredstva vzgoje noče, vsaj noče v zadostni meri. Noče verske vzgoje. Tega se morate dobro zavedati in zato s sedanjo šolo ne smete biti zadovoljni! Dve uri veronauka na teden med dvajsetimi ali tridesetimi urami — kaj je to? Pri vseh drugih predmetih pa otrok ne sliši nič, da je ustvarjen za kaj višjega kakor za to ubogo zemljo. Verski pouk je od drugih zgolj svetnih šolskih predmetov skoraj ubit, zadušen. Ni čudno, če po končani šoli mnogi mladi ljudje tako nanj pozabijo! Ni čudno, če je med ljudmi toliko verske nevednosti, nevednosti o najvažnejših vprašanjih življenja. Vse mogoče človek ve, samo tega ne ve, zakaj je na svetu. In to je vprašanje vseh vprašanj. Kdor tega ne ve, ne ve nič! Tava po svetu kakor božji volek, ne vedoč, ne kod, ne kam.

Naša šola — razen dveh ur na teden — ne ve in noče o tem nič vedeti, nič otrokom povedati, da so ustvarjeni ne samo za nekaj ur tukaj na svetu, marveč za brezkončno večnost. Nič ne pove otrokom, kako morajo ravnati, da bodo večno srečni. Zadosti ji je teh nekaj ur, dalje ne vidi. Slepci taki, da se jih Bog usmili! Vsi, ki vidijo pred seboj le nekaj pedi zemeljskega življenja, naprej jim pa duševna megla zapira pogled! Za življenje po smrti — kjer bo šele pravo življenje — nimajo nobenega smisla, nobenega umevanja. Prosvetljenci hočejo biti, pa so le zaslepljenci. Ko bi vendar znali preračunati ti učenjaki, koliko je 70, 80 let proti brezkončni večnosti! To jim pove matematika, a te matematike prav nič ne znajo. Njih znanje je popolnoma nezadostno. Zasluži v spričevalu 1.

O tem govori tudi letošnji pastirski list ljubljanskega škofa: Kako je z versko vzgojo v šoli pri nas? Vera je eden izmed učnih predmetov z dvema urama na teden, kakor na primer zgodovina, zemljepis ali prirodopis. V drugih predmetih se o Bogu ne go-

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj.)

Kar je Bog združil

Vsakemu katoliškemu kristjanu, ki je poučen o krščanskih resnicah, je znano, da je zakon zakrament in neporušljiva zveza med možem in ženo, tako neporušljiva, da veljavno sklenjen katoliški zakon more razdružiti samo smrt enega izmed zakoncev. Na tem Cerkev ne more nič izpremeniti, ker nerazdružnost zakona tako bistveno spada k njenemu nauku kot ves ostali božji nauk, ki ga je sprejela od svojega ustanovitelja.

Pa ne le Cerkev, tudi države vseh časov v svojih zakonikih odločajo zakonu prav posebno poglavje, ker tudi njej ne more biti vseeno, kakšno bodi razmerje v družini med možem in ženo ter otroci, ki slede iz zakonov. Že znameniti rimski pravniki — pogani — so imeli o zakonski zvezi visok pojem. O zakonu so dejali, da je neka skupnost božjega in človeškega prava. Vedeli so, da tisti, ki ruši zakonsko vez pomaga rušiti temelje države.

V novejšem času pa se širi med nami, po mestih in tudi že po deželi, neko bolno mnenje, ki skuša to pradavno veličino zakona poplitviti in iz njega napraviti zgolj svetno zadevo. Ljudje, ki mislijo da se razumejo na postave, hočejo dokazati, da sedaj veljavno sklenjen katoliški zakon ni več tako nerazdružljiv kakor je bil. Da bi torej obšli, kakor pravijo, vse postave, ki so jim napoti, se dajo najprej postavno ločiti od mize in postelje. Po cerkveni in svetni postavi se v gotovih okoliščinah res more izvesti ločitev, a ta ločitev je samo zunanja: glede stanovanja, hrane, zakonskih dolžnosti in pravic. Toda kljub tej ločitvi ostaneta še oba zakonca veljavno poročena in se pod nobenim pogojem ne moreta več poročiti vse dotlej, dokler eden izmed zakoncev ne umrje. Mnogokrat pa je, žal, taka ločitev le prvi korak — do druge zveze, ki naj bi nadomestila prvo, še vedno trajajočo vez. Ta drugi korak pa po besedah Gospodovih ni nič drugega kot navadno prešuštvo. Da bi pa ta druga zveza dobila vsaj pred svetno postavo videz veljavnosti, taki ločenci navadno prestopijo v starokatoliško cerkev, kjer si dajo prvi ločeni zakon razveljaviti, povsem uničiti, kakor da ga ni nikdar bilo in nato v starokatoliški cerkvi sklenejo nov zakon. Tako je bilo v dobi od aprila 1931, ko so starokatoličani začeli delovati v Ljubljani, pa do julija 1939 na področju dravske banovine sklenjenih 385 takih zakonov. Vprav zadnji čas pa so ti »zakoni« doživeli razočaranje, zakaj vsi ti zakoni so po našem pravosodju tudi pred državo neveljavni in 40 od teh so jih sodišča že razveljavila in s tem proglasila za priležništvo, ostali pa so na isti poti.

Da bi starokatoliška cerkev mogla razveljaviti veljaven katoliški zakon, je velika zmota in nevednost, pa čeprav sta zakonca stopila iz katoliške cerkve in prestopila v starokatoličanstvo. Starokatoliška cerkev se je pri sklepanju takih zakonov tudi zavedala tegu, da tak zakon pred državo ni veljaven in je prejšnji zakon razveljavila le »za forum starokatoliške cerkve«. Seveda prizadeti niso vedeli, kaj je to »forum« in so se z neki listino, ki so jo dobili v roke zadovoljili, misleč, da so sedaj v drugič veljavno poročeni. Lahkoverneži! Njih drugi zakon, sklenjen pred starokatoliškim župnikom, je pred državo navadno priležništvo, njih druga žena ne sme nositi moževega imena, nima pravice do njegove pokojnine in vzdrževanja, otroci so nezakonski itd. — To je tisto gorje, v katero so padli, ker so namesto katoliške cerkve poslušali zmotne »pravne« svetovalce. Kdo in na kak način jim bo to sedaj popravil? — Nemogoče!

---

svori, kakor da v prirodi in zemlji, v zgodovini in narodnem življenju nikjer ni najti sledov božjega delovanja. To ni prav! Vera v Boga ni le neko znanje kakor znanje zgodovine ali jezika. Vera je za duhovno življenje to, kar je kri za telo, kar je zrak, brez katerega ni življenja. Vera je luč, ki naj sveti vsakemu človeku na potu življenja; je gonilna sila vsega življenja; je temeljni zakon, ki mora urejevati vse delovanje in nehanje, vsako uro življenja, vsako delo, razvedrilo in počitek. Vera mora biti kvas, ki s svojo nadnaravno močjo prekvasi človeka popolnoma. Potem takem ni dosti in ni pravilno, če šola samo dve uri govori o Bogu, če samo ena knjiga o njem pripoveduje, vse druge pa o njem molče. Šola ne zadosti svoji nalogi, če spomin otrokov napolni z neko mero znanja; šola mora oblikovati vso otrokovo duševnost, vse njegovo mišljenje in ga usmerjati tako, da ne zgreši končnega večnega cilja.

Pa ne samo za oni svet je vera dobra, marveč tudi za tega. Brez vere tudi na tem svetu ni dobro živeti. Dva sodnika v Ameriki v mestu Los Angeles sta preiskala, kako je razmerje med hudodelstvi in vero pri hudodelcih, katere je tamošnje sodišče obsodilo. Sad tega preiskavanja sta objavila v listu »Evening News«. Dognala sta, da od 20.000 zločincev še dva odstotka nista bila dejansko krščanska; večina vsaj pet let ni videla cerkve. Od mladostnih zločincev pod 25 leti 68 odstotkov sploh nikoli ni obiskovalo nobene cerkve. Zanimivo je tudi razmerje mladostnih zločincev, ki so bili iz ločenih zakonov, v primeri z onimi, ki so bili z rednih družin. Prvih je bilo šestkrat več kakor pa zadnjih.

Vladajoči možje so v tem oziru s slepoto udarjeni. Vidijo, kake sadove rodi brezverska vzgoja; vidijo, koliko nešteto se dogaja zločinov, in celo sami so večkrat žrtev teh zločinov in zločincev — a trpe tako vzgojo in nočejo verske, ki zločine in prevrate prepoveduje in zabranjuje! Ali mislite, da bo šel kralja streljat kak dober kristjan, ki hodi k pridigam, spovedi in obhajilu?! Kdor po veri živi ne more kaj takega storiti. Brez strahu pred grehom in božjo kaznijo so pa odprta hudobijam vsa vrata. Samo da posem dober! Kaj vpraša za Boga in božjo kazen!

Ali vidite zdaj, da so to res pravi zaslepljenci, ker nočejo take šole, ki bi ljudi učila strahu božjega in jih vzgajala za lepo krščansko življenje in s tem varovala nje same in vso človeško družbo pred hudodelstvi in hudodelci?!

Ali ne vidite, da naša šola ni prava, da sadovi te šole niso v primeri z ogromnimi stroški, ki jih imate zanjo?! (Dalje.)

Sovjeti mečejo bombe na bolnišnice

Na zahodnih bojiščih je ostala slika tudi v preteklem tednu nespremenjena. Na suhem ni bilo nobenih dogodkov. V zraku pa smo bili priča napada večjega obsega nemških bombnikov na angleško obalo in na trgovske ladje. Potopili so Angležem pri tej priložnosti 9 trgovskih ladij, a sami so izgubili eno podmornico.

Na finskih bojiščih traja pritisk Sovjetov dalje. Medtem ko se Fenci hrabro upirajo v sredini vzhodne fronte, so Sovjeti zdaj začeli velik naval na Mannerheimovo črto na jugu. Sovjetski bombniki so barbarsko divjali nad finskimi mesti. Zmetali so spet veliko tisoč bomb na nezavarovana mesta, kjer so zadeli bolnišnice, šole in zasebne hiše. Pomoč iz tujine le počasi prihaja, vendar je treba pristaviti, da so se zadnjih finskih letalskih napadov na sovjetska pristanišča Baltiški in Kronstadt udeležili že italijanski, angleški in ameriški bombniki.

Finci so ruskim tankom kos

Angleško časopisje objavlja poročilo svojega posebnega dopisnika iz mesta Ulů v srednji Finski. Ta dopisnik poudarja, da je sovjetska vojska pred ogromno nalogo, da zlomi odpor Fincev v srednji in severni Finski. Moderna sredstva mehaniziranja vojne se ne morejo uporabiti v teh zaledenelih in gozdnih pokrajinah. Tanki ne morejo prodreti skozi puste jelove gozdove, ki se razprostirajo kilometre in kilometre daleč ter jih ločijo samo zamrznjena jezera. V teh pragozdovih leže ogromna drevesa na vse strani in do zdaj niti en tank ali avtomobil ni mogel priti skozi ta pragozd. Tudi sovjetske čete so prisiljene posluževati se cest in poti, ki jih je zelo malo in ki jih Finci budno stražijo in s skrajno odločnostjo branijo. Vsi poskusi sovjetskih oddelkov, da bi si utrli nove poti skozi te pokrajine, so tudi ostali brez uspeha zaradi ognja finskih smučarskih patrol, ki stalno napadajo sovjetske delavce. Finski strokovnjaki pravijo, da je Rusija takoj v začetku vojne imela v svojih rokah vse najboljše karte, zanemarila pa je priliko, da bi izkoristila ugodno vreme. Zdaj sta mraz in led, ki ovirata vse prevoze, najboljša finska zaveznika. Tudi spomlad ne bo ugodnejša za sovjetske čete. Namesto ledu bo prišlo neprehodno blato in razmočen svet, ki bo oviral vsako napredovanje večjih vojaških oddelkov.

Dopisnik pripominja, da kažejo finski častniki kakor tudi vojaki na severnem in srednjem finskem bojišču odlično moralo in skrajno odločnost braniti svojo domovino do zadnje kaplje krvi. Finski častniki in vojaki opravljajo svojo dolžnost, pri čemer jim pomaga izredna usposobljenost in dobra oprema.

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d **Ob obletnici smrti škofa dr. Gnidovca.** Dne 3. februarja je minulo leto, odkar je umrl svetniški škof dr. Gnidovec. Slava njegovemu spominu!

d **Seja šolskega odbora.** Dne 30. in 31. januarja je bila v Zagrebu pod predsedstvom nadškofa dr. Stepinca seja šolskega odbora, ki se je posvetoval o tem, kako izvršiti sklepe šolskih konferenc. Iz Slovenije je prišel na sejo ljubljanski škof dr. Rožman.

d **Izšla je 2. številka »Orača«** z zelo važno in zanimivo vsebino. Priporočamo!

d **Za tiste, ki imajo stare 50 dinarske kovance.** Po odloku finančnega ministra se je odtegoval prometu dosedanji srebrni denar po 50 din (veliki komadi) v šestih mesecih počenši s 16. avgustom, torej do 16. februarja 1940. Po preteku tega roka, torej dne 16. februarja 1940 preneha biti ta vrsta denarja zakonito plačilno sredstvo in se more še v naknadnem roku 6 mesecev zamenjati brez odbitka z novo nakovanim denarjem samo še pri blagajnah Narodne banke in državnih finančnih zavodih. — Ob tej priliki opozarjamo, da poteče veljavnost starega srebrnega denarja po 20 din in kovinskega drobiža po 2 din in 0.50 din dne 16. avgusta, ko preneha tudi ta stari kovani denar biti zakonito plačilno sredstvo. Do vštevši 14. februarja bodo stare 50 dinarske kovance sprejemale vse ljubljanske pošte.

d **Za 100% so se dvignile cene zemlji** v nekaterih krajih ljubljanske okolice.

d **Slovensko rudno bogastvo in njegov pomen.** V belgrajski »Pravdi« je priobčil njen ljubljanski dopisnik Milan Rakočevič članke o slovenskih gospodarskih razmerah. V štev. 12.656 z dne 27. jan. 1940 je izšel članek o slovenskem rudnem bogastvu ter njegovem pomenu. Članek vsebuje le pregled slovenskega rudarstva z mnogimi podatki in priča o trudu pisatelja nepristransko orisati razmere v našem gospodarstvu.

d **Banski svet dravske banovine** se bo sešel 12. februarja 1940 ob 10 dopoldne v Ljubljani. Predmet zasedanja bo: obravnavanje banovinskega preračuna za leto 1940-41 s pripadajočimi pravilniki.

d **Vlada se resno bavi z vprašanjem,** da bi povišala plače uradništva. Predvsem gre tu za nižje uradnike in tiste, ki imajo več otrok in jih je draginja tudi najbolj udarila. Na zadnji seji ministrskega odbora so o tem vprašanju govorili le načelno in so s tem v zvezi poživili spet razpravo o uredbi za maksimiranje cen življenjskim potrebščinam, kajti vsako povišanje plač uradništvu bi bilo brez haska, če se ne bi zajezilo stalno podraževanje živil. Kakor smo že poročali, je tudi predsednik vlade Dragiša Cvetkovič obljubil uradnikom v Zagrebu, da bo vlada v najkrajšem času uredila vprašanje povišanja uradniških plač.

d **70 letnico obstoja** praznuje letos prostovoljska gasilska ustanova v Ljubljani.

d **Mezde je svojim delavcem povišala zagrebška občina.** Poverjeniki v Hrvaški delavski zvezi včlanjenih delavcev mestne občine so sicer zahtevali, da jim občina zaradi draginje poviša mezde v temle redu: za dnevno mezdo 35 din 35% poviška, za mezdo od 35 do 45 din 25% poviška, za mezdo od 45 di nadalje pa 20% poviška. Mestni župan Starčevič pa je odredil, da se vsem delavcem povišajo urne mezde za 55 par. Povišanje velja od začetka novega leta, torej za nazaj.

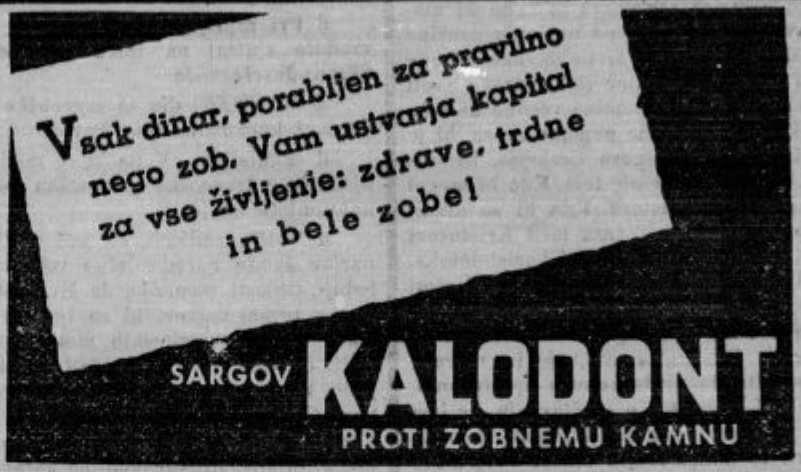

d **Pri težki stolici,** napetosti, glavobolu zaradi zaprtja, očisti ena do dve čaši naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S br. 20474/35.

d **Novo otroško zavetišče v Ljubljani so blagoslovili.** Dne 1. februarja popoldne ob 16 je bilo novo najlepše ljubljansko zavetišče v Trnovem za mladino blagoslovljeno. V lepo novo moderno poslopje se je danes zbrala cela vrsta odličnih zastopnikov, prihitela pa je tudi mladina, da se ob ostali mladini veseli nove pridobitve. Na prvo svečano prireditev v zavetišču so prihiteli mestni župan dr. Jure Adlešič s soprogo, poveljnik dravske divizijske oblasti in poveljnik mesta Ljubljane divizijski general Stefanovič, bana dravske banovine je zastopal načelnik Kosi, prosvetni oddelek banske uprave inspektor Silvo Kranjec, ravnatelj mestnih uradov Jančigaj z načelnikom tehničnega oddelka inž. Poženelom. Občinski svet je zastopala cela vrsta mestnih svetnikov, odbor Vincencijeve konference pa sta zastopala minister dr. Leonid Pitamic in dr. Levičnik. Po lepi pozdravni pesmi, ki jo je zapel dekliški zbor šentjakobske ljudske šole, je sledilo več otroških deklamacij, nato pa je župan dr Adlešič nagovoril vse in očrtal pomen novega zavetišča. V svojem govoru se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri pripravah za novi otroški dom in odločilno podprli vse delo. Po njegovem govoru je arhidiakon in občinski svetnik stolni župnik dr. Klinar novo zavetišče blagoslovil. V imenu varovancev in tistih, ki

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Nov volivni red

Ministrski svet v Belgradu je končnoveljavno sprejel načrt novega volivnega reda. Poučeni krogi zatrjujejo, da bo novi volivni zakon že prihodnje dni objavljen. Ministrski svet je razpravljal tudi o nekaterih spremembah pri razdelitvi države v volivna okrožja. V Sloveniji teh sprememb ne bo. Slovenija bo ostala razdeljena na šest volivnih okrožij, kakor smo svoječasno že poročali.

Zaradi določbe novega volivnega reda, da pride en poslanec na vsakih 40.000 prebivalcev ir bo volivno okrožje dobilo še enega poslanca, če znaša višek od 40.000 najmanj 25.000, pokaže račun, da bo Slovenija tudi v bodoče imela enako število poslancev kakor doslej, to je 29. Od tega števila bo dobilo mandat šest nosilcev okrožnih list, drugi pa bodo izvoljeni kot okrajni kandidati.

Ljubljansko volivno okrožje (Gorenjsko) ima pet volivnih okrajev in bo izvoljenih pet poslancev.

Novomeško volivno okrožje ima prav tako pet okrajev ter bo izvoljeno enako število poslancev.

Celjsko volivno okrožje ima pet okrajev, izvoljenih pa bo šest poslancev. Zato se bo moral en okraj razdeliti. Verjetno bo to celjski administrativni okraj, ki je v tem okrožju največji, ter se bosta iz tega napravila dva volivna okraja.

Mariborsko volivno okrožje ima pet okrajev, izvoljeni pa bodo štirje poslanci.

Murskosoboško okrožje obsega pet okrajev, izvoljenih pa bo sedem poslancev. Ker sta največja administrativna okraja v tem okrožju Maribor-levi breg in Ptuj, bosta najbrž ta dva okraja razdeljena vsak na dva volivna okraja.

Mesto Ljubljana voli dva poslanca.

Ministrski svet je razpravljal o novem zborovalnem in združevalnem zakonu. Načrt za ta zakon ni izdelan. Člani vlade so o njem razpravljali čisto načelno. Po zatrjevanju vladnih krogov bo novi združevalni in zborovalni zakon zelo liberalen ter bo v polni meri popolnoma omogočil demokratizacijo našega notranjepolitičnega življenja.

Zakon - nerazdružljivo

Krščanski zakon, ki je veljaven zakonsko in moralno — in je znan vsem Cerkve — ima po lastni volji najvišjo trdnost in nerazdružnost, ki je ne more kršiti nobena človeška oblast, pač pa je dolžna varovati človeška oblast in ga ščititi. Ljudski zastopniki, ki smo bili za to za zastopnike zbornični poslanci za svobodno bodočo državo, naj bi najprej pogledali v zgodovino svojega lastnega naroda, naj bi odkrito priznali, da so naši kralji, ki gledajo proti vsi svojega zakonskega življenja vsaj v eni točki prestopili, ga je bolo redki prestali nekoristno javnega zakona, v katerem bi moralni svoje kraljevanje za nadaljnja dejanja in je bolo zakonskega življenja. Kdor zna svoje ali svojih prijateljev lastna stran. Sveti Pavel nam je napisal opomina vredna besede, da je zakon podoba tiste popolne zveze, ki je med Kristusom in njegovo Cerkvijo. Kristus je glava Cerkve, pa je sin tela. Kdo si mogel biti Cerkev od Kristusa. Kdo bi se dvignil biti glava od telesa. Zveza med Kristusom in med Cerkvijo si nerušena, za koristovanja. Kristus ljubi svojo Cerkev, ker ima pred očmi koristi svoje nevesto, zato je nikdar ne zapusti, ampak koče pri njej ostati vse dni do konca sveta. Brezkončno življenje in njegova trdnost dajata za medsebojnem spoštovanju. Kako pa naj govorimo o spoštovanju, če ima pa moj prijatelj, vsak čas zapustiti ženo in ponižano in mater svojih otrok. Verjemite: nauk bi skrilil z neba, kdor bi zakonskemu in družinskemu življenju vtisnil pečat razdružljivosti.

jim je poverjena skrb za novo zavetišče, se je zahvalil za vse upravitelj zavetišča Stular, svetal svetnik za trnovski okraj Pavlin pa se je v imenu krajevnih činiteljev zahvalil za novo skrb in delo mestni občini ljubljanski.

ć **Potniki v Italijo** smejo po novih predpisih iz naše države vzeti s seboj v denarju samo 250 lir in ne 300 lir v bankovcih, 50 lir pa v kovancih; razen tega zneska si lahko potniki v Italijo nakažejo pri pooblaščenih zavodih in »Putnikove« do 3000 lir v kreditnem pismu in 2500 lir v hotelskih bonih.

ć **Četvorčki.** Te dni je v Osijeku povila delavčeva žena Rozalija Vajda tri deklice in fantka. Vsi štirje otroci so tehtali samo nekaj nad 4 kg. Trije so že mrtvi.

ć **»Ljubljanec reisnje.** Truplo zaradnika strojnega oddelka Grieshaberja, ki je izgubil življenje v trenutku, ko se je potopil jugoslovanski ruilbor »Ljubljanec«, so te dni potegnili na površje. Potapljač Slavko Stanoje, ki je oddajno zapolnen v arzenalu v Tivatu, se je spustil s svojim tovarišem na dno z nalogom, da poišče mrtvega tovariša. Šel je skozi majhen vhod v strojniški oddelek, njegov tovariš pa ga je čakal pri izhodu. Po daljšem iskanju je našel truplo Grieshaberja poleg železne palice za čiščenje strojev. Potapljač je ovil truplo z vrvjo ter ga skozi odprtino oddal svojemu tovarišu, ki je čakal zunaj. V par trenutkih je bil Grieshaber na površini ter so njegovo truplo v čolnu odpeljali v poveljstvo mornarice v Mandelini. Dejstvo, da so truplo pokojnega Grieshaberja našli poleg tanka za nafto, potrjuje domnevo da je odprl ventile za nafte ter s tem prepre-čil eksplozijo na ladji, s čimer jo je tudi re-

4*

ali. Letaj je tudi nekoč upravljeno, da smejo odpirna na ladji, ki je je povzročila škoda 8 m v dolžino in 2 m v širino.

ć **Izredna** smrt. Dne 4. m. finskimi prevratniki, severni natrijenega, je prinesel v Ljubljano zelo smrt. Zato velja smrt, je za le kraje prava redkost. Kmet je natovoril sena v mlinu svojega dvorišča, in se je spustil na grajščo. Iz zarodi gorkote ni bilo pozabe s strojem. Za seno so mu v Ljubljani pomnjali 500 dinarjev, pa za kmet ni hotel dati. Mestna je nesel v Osijek, kjer so gotovo več dnevi zmj. Tudi poročilo seča meri dva metra.

ć **Jajca** po 2 din in pet so prodajali te dni v Ormožu.

ć **Pri zapreji ali pri motnjah v prehrani** vsemite tjulnj, za lečje kvarec zarvne »Franz-Josefa« vode.

ć **Še 200.000 din** za zagrebške revneže je daroval kino-industrijec Pavlič.

ć **Zanimivo.** V Baški se mudita v zadnjem času francoska in nemška komisija, ki nadzorujeta lonje.

ć **Velika naročila.** Za več milijonov dinarjev lesnih naredb letno volkovi v Južni Srbiji. Območji računajo, da živi v teh krajih okrog 10.000 volkov, ki so ljudem in živini zmeraj nevarni v zimskih mesecih, ko zelno lačni okrog naselij in prežati na plen. Borba proti tem zverinam je težka. Najboljše sredstvo je strihnin, ki ga nastavljajo zverinam v mesu. To delo vrše oblasti s pomočjo kmetov, ki dobro poznajo pota, po katerih volkovi prihajajo v vasi. Samo lani so na ta način uničili nad 1000 volkov, toda zaroda še niso daleč zatrli, ker vrže volkulja letno povprečno po 5 do 9 mladičev.

ć **Za 150 milijonov dinarjev novih lokomotiv in vagonov** bodo naročile državne železnice v domačih tovarnah. Vozni park je v precejšnji meri že obrabljen, po drugi strani pa nameravajo nove železniške proge tudi povečanje števila lokomotive in vagonov občutilo te dni, ko je mnog povzročil nevšečnosti v prometu. Nemčiji je zmanjkalo vagonov in strojev, zaradi česar je železniška uprava ukinila več vlakov. Še bolj pa se je to poznalo pri prometu s tujino. Francoski promet se je močno povečal, železniška uprava pa ni mogla izvršiti svoje naloge zaradi pomanjkanja vagonov. Samo v Ljubljanskem železniškem ravnateljstvu so v zaostanku za 900 vagonov, katere so inventiki naročili za prevoz svojega blaga v tujino. Zato je prometno ministrstvo že zagotovilo kredit 120 milijonov dinarjev in bo v kratkem podelilo naročila tovarnam za stroje in vagone.

ć **Trgovci!** Ubogreške razpošilja vsako množino Sternecki-Celje.

ć **Šest plazov.** Na banovinski cesti od Motnika, približno pol kilometra proti Lošci, se je konnem prejšnjega tedna z desnega brega vsulo šest velikih snežnih plazov, ki so s seboj vzeli veliko množino kamenja, zemlje, drevja in grmičevja. Plazovi so poleg struje potoka Motnišnice zasuli tudi banovinsko cesto, radi česar bo ves promet za nekaj dni ustavljen. Potok je na nekaterih mestih popolnoma zajezilo, vsled česar je voda preplavila cesto in vso okoliško polje. Za čimprejšnjo vzpostavitev rednega prometa je ukrenjeno vse potrebno, preskrbljeno je za zadostno število delavcev, da bo šlo delo čim hitreje od rok. Stroški so predvideni približno na 8 do 10 tisoč din. Tudi odsek banovinske ceste proti Gornjem gradu je tako močno zasut s snežnimi zameti na Črnivcu, da bo trajalo nekaj dni, preden bodo zameti odstranjeni.

Trajen mir je mogoč le, če bodo državniki in državljani spoštovali krščanska moralna načela.

Zvišanje mezd

Ban dr. Marko Natlačen je podpisal dve izredno važni odredbi socialnopolitičnega pomena.

Naraščajoča višina življenjskih stroškov za delavstvo je povzročila, da so delavske organizacije nujno zahtevale izpremembo določil o najnižjih mezdah. Najnižje mezde so bile določene v letu 1937, ko so bile življenjske razmere drugačne in ko draginja še ni zajela v toliki meri baš delavskih mezd. Tedaj je bila za vso državo določena minimalna mezda na 2 din na uro, v naši banovini pa je bila minimalna mezda določena po krajih in skupinah obratov na 2 do 3 din in je v velikem delu obratov in krajev prevladovala minimalna mezda 3 din na delovno uro pri delovnem času 8 ur na dan. Z novo uredbo bana g. dr. Natlačena so zvišane mezde za delavce (delavke) v starosti nad 18 let v industriji ne glede na kraj in v obrti v krajih z nad 5000 prebivalci od 2.50 do 3 na splošno 3 din. Navdalje je bila minimalna mezda zvišana v trgovini in obrti v krajih s pod 5000 prebivalci od sedanjih 2.25 in 2.75 din na 2.75, oziroma 3, oz. 3 din po strokah, navedenih v prvotni odredbi. Končno je minimalna mezda za delavce (delavke) v starosti pod 18 let zvišana v skupini a) od 2 na 2.50, v skupini b) od 2.25 na 2.75, v skupini c) od 2.50 na 3 din.

Trgovski pomočniki, zlasti pa trgovske pomočnice so imele doslej zelo neurejene mezdne razmere. Tudi pisarniško osebje je bilo izredno različno plačano in so bili poslodajalci, ki so smatrali prav to vrsto osebja za ono, ki prenese tudi najnižje mezde. Neredki so bili primeri sramotno nizkih mezd trgovskih pomočnikov in pomočnic ter pisarniškega osebja, čeprav moramo reči, da je ogromna večina naših poslodajalcev vedela za svojo socialno dolžnost in primerno plačevala svoje osebje. Priti je morala vmes oblast in prisiliti one, ki so plačevali neprimerno majhne mezde, ki jih bodo morali povišati na višino, ki vsaj ustreza življenjskim stroškom in ki omogoča uslužbencu vsaj kolikor toliko znosno življenje, da ne bodo zlasti ženske nameščenke izkoriščane pri mezdah od svojih poslodajalcev, kar ima lahko kvarne socialne in moralne posledice, katerih noče imeti sodobna socialna politika in družba. Višina mezde je nastala na osnovi kompromisa, ker je banska uprava zaslišala i delavske i poslodajalske organizacije in je potem na osnovi tega zaslišanja, upoštevajoč vse okoliščnosti, ugotovila minimalno mezdo za trgovske pomočnike na 900 dinarjev, za pomožno osebje pa na 1000 dinarjev mesečno. Nova ureditev je gotovo tudi v korist poslodajalcev, ker bodo tudi nesocialno čuteči podjetniki prisiljeni plačevati vsaj približno one mezde, ki so jih plačevala druga podjetja, in se bo raven mezd izenačila v korist i poslodajalcev i osebja.

Za šipke sloje

Ob obletnici nastopa svoje vlade 5. februarja je ministrski predsednik Dragiša Cvetkovič izjavil, da bo sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci izveden do kraja. Na koncu je povedal tudi sledeče:

Kaj naj rečemo sedaj o naših pridobljenih izkušnjah in o tem, kar ni dobro in kar je treba popraviti, da bi bilo naše življenje srečnejše in boljše? V politiki narodnega življenja je treba po mojem mnenju popravljati vse ono, kar je doslej bilo v materialnem življenju negativno. Več pravice, več življenja, več razumevanja za najšibkejše razrede našega naroda, to morajo biti osnove naše gospodarske in finančne politike. Kmečka zemlja, kakršna je naša, mora voditi pravo in resnično kmečko politiko. Vse ustanove, ki naj služijo kmečkemu narodu, morajo posredovati vse tisto, kar je za narod predaleč in zanj nepristopno. Ljudje, ki vodijo te ustanove, morajo spremeniti svojo miselnost in jo spraviti v sklad s koristmi širokih kmečkih plasti. Naš kmet pa zahteva samo eno, da bi mu dostojno plačali njegov trud in da se mu omogoči skromno živeti. Naša industrija ne more cveteti in ne bo činitelj blagostanja, če pri svojem delu ne bo hodila roko v roki s pravičnimi delavskimi zahtevami. Trudil se bom, da iz pridobljenih izkušenj potegnem zase in za ljudstvo koristne in dobre nauke. To je pretres mojega enoletnega dela in javnost je tu, da oceni vse, kar je v njem dobrega in slabega.

proti prehladu
lahko vzamete 1–2
ASPIRIN
tablete
Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin", temveč edino le „Bayer"-jev Aspirin.

d **80 letnico svojega življenja** je obhajala v Laškem Marija Krener.

d **Najstarejši mariborski fant** je Blaž Safošnik, ki je te dni obhajal svojo osemdesetletnico. Živijo!

d **Nad 62 milijonov din** znaša načrt mariborskega preračuna za 1940/41.

d **Zaradi poneverbe uradnega denarja** je bil pred sodiščem v Murski Soboti obsojen na 12 let težke ječe in trajno izgubo častnih pravic sodni oficial Štefan Friedrich.

d **Elektrifikacija Kasaz pri Petrovčah.** Posestniki v Kasazah pri Petrovčah, 23 po številu, so sklenili napeljati električni vod v Kasaze. Tok bi šel od transformatorja pri keramični tovarni. Pogajanja so že v teku.

d **Gostilničarska pivovarna v Laškem** je svojim delavcem priznala posebne draginjske doklade in sicer vsakemu delavcu po 4 din dnevno in za vsakega otroka po 1 din dnevno.

d **Iz delavskih vrst.** V podjetju bratov Piatnik v Radečah je mezdno gibanje končano. Podjetje je zvišalo urne mezde, pa tudi akorde samskim delavcem za 0,69, poročenim pa 70 par na uro. Najnižja urna plača za moške znaša 4 din, za ženske 3.75 din. Nedeljsko in praznično delo se bo plačevalo po zakonih, to je s 50% pribitkom.

d **Sredstvo proti slinavki in parkljevki.** Iz Curiha poročajo, da se je nekemu švicarskemu kmetovalcu posrečilo po dolgotrajnih poizkusih napraviti sredstvo, ki povzroči ozdravitev bolne živine navadno že v 5 dneh. Drugega ali tretjega dne izginejo po preizkušnjah sline v gobcu in izpuščaji na parkljih, živina dobi zopet veselje do hrane in pri kravah mlekaricah se lahko računa že po petih dneh na normalno dajanje mleka. Cena preparata je nižja kot cena seruma. Pod kontrolo veterinarskih oblasti je bilo izvršenih poizkusov v Švici že pri 700 glavah živine in tudi v Franciji so s tem zdravilom rešili okoli 3000 krav. Če se bo zdravilo obneslo, potem je pričakovati, da se bo ogromna narodna gospodarska škoda, ki jo povzročata slinavka in parkljevka, občutno zmanjšala.

VINA Vam nudi **Centralna vinarna, Ljubljana,** v svoji posodi najugodneje.

d **Ostrešje na hiši** je zgorelo posestnici Mariji Pauman v Račah pri Mariboru.

d **Par nezgod.** Pri spravljanju drv je padel hlod na levo nogo 66 letnemu občinskemu revežu Jožefu Šoštariču na Gomilskem in mu jo zlomil v stopalu. — Franc Komplet, 32 letni posestnik v Hrenovi pri Novi cerkvi si je pri padcu zlomil levo roko. — V Mozirju se je ponesrečil pri smučanju 9 letni sin posestnika Tonček Celinšek. Pri smučanju je tako nesrečno padel, da si je s smučmi predrl trebuh in črevo.

d **Mrtvega so našli** v borovju na šikolski cesti 80 letnega Ludvika Škribeja, prevžitkarja iz Strgoncev pri Cirkovcah. Starček je na potu iz Ptuja v visokem snegu in mrazu omagal.

d **Snežni plaz — vzrok smrti.** Snežni plazovi povzročajo letos smrtne nesreče tudi v krajih, kjer ljudje kaj takega nikoli ne pomnijo. Celo v Halozah se je pripetila nesreča, ki je zahtevala življenje viničarke Terezije Bratuša v Korenjaku pri Zavrču. Viničarka je šla delat gaz od svoje hišice čez strmo pobočje. Naenkrat pa se je sneg vdrl ter zdrvel v plazu v dolino. Iskali so jo tri dni v dolini pod snegom, preden so jo našli mrtvo.

d **Hlod ubil 10 letnega dečka.** O žalostnem dogodku blizu Luč- kjer je pri spravljanju lesa ubil hlod, ki je pridrsel na cesto, 10 letnega Valentina Goloba, smo že poročali. O tej zadevi je obravnavalo celjsko sodišče, pred katerim se je moral zagovarjati drvar in delovodja v Lučah Klemen Planinšek. Obtožnica mu je očitala, da bi moral kot delovodja paziti pri spravljanju lesa na delavce in jih opozoriti na nevarnost drsenja hlodov na cesto. Sodišče se je postavilo na stališče, da pade krivda na Planinška in ga je obsodilo na 1 mesec in 15 dni strogega zapora.

d **Streljali so skozi okno.** Na posestnika Franca Ornika v Zg. Koreni je bil izvršen divjaški napad, pri čemer so napadalci streljali skozi okno v hišo ter se je več strelov zarilo v sobi v peč in v steno. V hiši je ležala njegova žena na porodu ter se je zaradi napada tako prestrašila, da bo imela od tega še hude posledice. Orožniki pri Sv. Barbari so štiri napadalce izsledili.

d **Smrtna nesreča dveh delavcev** v opekarni na Zg. Ložnici. V opekarni na Zg. Ložnici pri Žalcu se je zemlja vsula pri delu v opekarni in pokopala pod seboj opekarniška delavca Franca Verdeva s Plevne pri Žalcu in Pavla Malokrava s Polzele. Podkopavala sta zemljo v dolžini 6 m. Nad njima je bila

Viničarske družine v stiski

Pod ravnokar navedenim naslovom čitamo v »Slov. delavcu« tudi sledeče:

Med najbolj prizadetimi delavskimi sloji — zaradi dolgotrajne in ostre zime — so brez dvoma viničarji in njih družine. V prejšnjih zimah so še posamezni viničarji tudi v tem času ujeli kak dinar zaslužka, a sedaj pa že čez mesec dni ničesar. Precej vinogradnikov je to zimo nameravalo nuditi zaslužek s prekopavanjem, toda do sedaj jim tega ni kazalo. Zemlja je namreč do 50 cm globoko zmrznila, zaradi česar bi bili stroški prekopavanja previsoki, ako bi se to delo kljub temu vršilo.

Čez 60% viničarskih družin je do danes že popolnoma porabilo pridelke s svoje zemlje, krompir in koruzo, zaslužka nič, draginja pa vsak dan stopnjuje višje.

Revnejši šoloobvezni otroci viničarjev čimdalje v večjem številu opuščajo šolski pouk zaradi slabe obleke in obutve. Sicer pa sami, kakor tudi njih mlajši in starejši bratci in sestre s starši vred niso tako nič na boljšem, ko mnogi tudi doma po izbah prezebajo in mislijo na — kruh...

Tudi viničarskemu delavstvu je že potrebno in to čimprej na nekak način pomagati, posebno družinam z več malimi otroci. V časopisju najdemo poročila, da se mora in da se je že tu in tam pomagalo prebivalstvu v revnejših krajih države.

Ugotavljamo, da so tudi pretežno viničarski in vinorodni kraji vedno več ali manj revni, to predvsem za viničarje. Najbolj vinorodni kraji so tudi med najbolj hribovitimi, kjer pa je vsak boljši kos zemlje že zasajen s trtami, dočim so deputatne zemlje v teh krajih prečesto silno skromne, kakor po svojem obsegu, tako ali še bolj po kakovosti.

Tako od pridelkov te zemlje pač ne morejo po človeško živeti — v teh krajih prav številne viničarske družine, ki so še v pogostih primerih oblagodarjene s številnim naraščajem —, po tri mesece delne in še tri mesece popolne nezaposlenosti. Ob milejših zimah se še, četudi z velikimi težavami prerijejo skozi ta čas, toda ob izrednih zimah, kakršna je letos, pa je posebno hudo.

V vedno hujši stiski se nahajajoči, si dovoljujemo prizadeti viničarji opozoriti javnost in vse, za ljudsko blaginjo vpoštev prihajajoče činitelje, da naj čimprej skušajo najti sredstva v pomoč viničarskemu delavstvu s prehrano do časa, ko nam bo narava dopustila delati in s tem dobiti zaslužek.

6*

Banovinski preračun

Rednemu zasedanju banskega sveta dne 12. februarja bo predložen banovinski preračunski predlog za leto 1940-41. Novi preračun nima posebnih sprememb. Najavljen je v višini 139,831.260 din. Zvišan je v primeri z letom 1939-40 za 2.8 milij. din.

Banovinski izdatki so preračunani na 139 milijonov 631.260 din ter se razdele na posamezne oddelke takole: obči oddelek in glavna pisarna 7,152.280 din, upravni oddelek 1 milijon 758.200 din, kmetijski oddelek 10,273.420 dinarjev, prosv. oddelek 26,364.700 din, tehnični oddelek 39,988.070 din, oddelek za socialno politiko in ljudsko zdravje 12,938.000 dinarjev, finančni oddelek 18,035.620 din, oddelek za trgovino, obrt in industrijo 3,956.170 dinarjev, prispevek k banovinskim zavodom 16,364.740 din in preračunski kredit 3,600.000 dinarjev.

Število uradništva se je zaradi stalno rastočih službenih potreb zvišalo ter bo po potrebah enakomerno porazdeljeno po posameznih oddelkih. — Stvarni izdatki so ostali v dosedanjih mejah zaradi potreb v banovini ter v njenem območju s potrebnimi izpremembami v primeri z dosedanjim preračunom.

Preračun je sestavljen zelo skrbno, natančno ter dejanskim potrebam ustrezajoče za vse oddelke. Naše bralce pa bodo nemara podrobnejše zanimali nekateri podatki iz preračuna za kmetijski oddelek. Ta oddelek izkazuje v glavnem iste postavke kakor lani. Odpadla je postavka »gospodarstvo z gnojem«, in sicer prispevki za ureditev gnojišč v znesku 250.000 dinarjev ter prispevki za nabavo sesalk v višini 50.000 din. Na 315.000 din so bili od 200 tisoč dinarjev povečani izdatki za mlekarstvo. Znatno je bila povečana podpora za pospeševanje kmečkega ter delavskega vrtnarstva, in sicer od 10.000 na 100.000 din. Za 50.000 din bodo povečane podpore zadružnim organizacijam. Med izrednimi izdatki je postavka 150 tisoč dinarjev kot povračilo Pokojninskemu skladu banovinskih uslužbencev za predujmovna izplačila in prispevek za zgradbo stanovanjskega poslopja »Kmetijske poskusne in kontrolne postaje«. Tudi postavka 100.000 din kot prispevek za ureditev banovinske kleti v Ljubljani je nova. Nekoliko povečani so bili v novem preračunu izdatki za veterinarstvo, in tako tudi za gozdarstvo, za urejanje hudournikov in za komisijo za agrarne operacije. Pri tej je nova postavka 30.000 din, in sicer podpore za kultiviranje belokrajinskih steljnikov. V celem so bili izdatki kmetijskega oddelka brez zavodov zvišani od 9.84 milij. na 10.27 milijona.

Med dohodki so na prvem mestu doklade, katerih donos je preračunan malo višje zaradi zadnje reforme neposrednega davka, in sicer na 69,717.000 dinarjev, na drugem mestu pa je trošarina, ki ostane skoraj neizpremenjena, saj se je povišala razmeroma prav malo, od 40 milijonov na 40.05 milijona din.

poldrugi meter debela plast zemlje. Delavci so po enournem delu odkopali nesrečneža, ki pa sta bila že mrtva.

d **Lokomotiva ga je podrla na tla.** Dne 1. februarja dopoldne se je pripetila na mariborskem glavnem kolodvoru strašna smrtna nesreča, ki je ugonobila 30 letnega kretničarja Antona Deutschmana iz Pragerskega, očeta treh malih otrok. Deutschman je bil zaposlen pri čiščenju kretnice. Na kolodvoru so sedaj veliki kupi snega med tiri, da prihoda vlakov skoraj ni mogoče slišati, prav tako pa je oviran razgled. V trenutku, ko je železničar čistil kretnico, je privozil v postajo graški osebni vlak in pridrvel naravnost po tiru, na katerem je nesrečnež stal. Lokomotiva je Deutschmana podrla na tla in mu telo trikrat ovila okrog prednje osi na kolesih. Bil je v trenutku mrtev. Truplo so z veliko težavo dobili z osi.

d **Avto je do smrti povozil** na državni cesti pri Sv. Jožefu nad Slovensko Bistrici Terezijo Berger, ženo delavca iz Slov. Bistrice.

d **Težak snežni plaz je podrl ostrešje** stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja posestnika in kovača Franca Peršuha v Račah pri Mariboru. Škoda znaša 7000 din.

IZ DOMAČE POLITIKE

p **Da so milijonom ljudi na Balkanu** prihranjene vojne strahote, ima glavno zaslugo knez namestnik Pavle. Tako piše belgijsko časopisje.

p **»Trgovski list«** piše, da je Slovenija dobila od vsega državnega izdatka za ceste 5%, za zgradbe pa 2.6%. Od vseh 2771 milijonov je prejela Slovenija 3.9%, Srbija n. pr. pa 63.3%, dasi prispevamo Slovenci k skupnim državnim izdatkom najmanj 13%. To so še vedno zle posledice tistega centralizma, ki so ga pomagale ustvariti v Belgradu vse slovenske stranke iz ožjih strankarskih pogledov razen naše Slovenske ljudske stranke z dr. Korošcem na čelu. Obenem pa so tudi te številke dokaz, da se bo samoupravna Slovenija lahko prav dobro vzdrževala.

p **Pogajanja za združitev vseh radikalov** v Srbiji so vzbudila med radikali veliko zadovoljstvo. Srbsko politično življenje je imelo zadnja leta prav to veliko hibo, da ni nobena od nekdanjih strank mogla urediti svojih vrst, da bi mogla z večjo upravičenostjo zahtevati zase tudi del odgovornosti za vladne posle. Nikjer niso diktatorski časi tako razdvojili in razbili strank kakor v Srbiji. Čim pa je prišel sporazum, je postalo nujno potrebno, da solidne politične stranke v Srbiji spet prevzamejo svojo vlogo. Zdi se, da imajo radikali še vedno največ pristašev v Srbiji. Toda prav med radikalnimi prvaki je bilo najmanj sloge in sodelovanja. Kakor pa kažejo obiski Miše Trifunoviča v Nišu pri Aci Stanojeviču in posveti Trifunoviča s predsednikom vlade Cvetkovičem ter izjave, ki so bile pri tem dane, bo prišlo zelo kmalu do sporazuma in do formiranja močne stranke. Kakšna bo oblika, na podlagi katere se bodo radikali vseh struj združili, pa še ni nič gotovega. Predsednik vlade Cvetković je podal svoj predlog in tega sedaj v glavnem pretresajo.

p **Zastopniki kluba železničarjev JRZ** so zborovali te dni v Ljubljani pod predsedstvom bivšega poslanca Mašiča Pavla. Občni zbor je počastil s svojo navzočnostjo tudi minister dr. Krek, ki je imel na zborovalce lep nagovor. Klub šteje 2822 članov in 28 poverjeništev. Na koncu je zbor soglasno sprejel razne, za železničarje važne zadeve, katere bom priobčili v prihodnji številki.

p **Nekaj, kar se lahko izvrši pred volitvami.** »Hrvatski Dnevnik« prinaša obširno izjavo sarajevskega nadškofa dr. Šariča, ki med drugim naglaša, da Hrvati že od nekdaj prebivajo v Sarajevu, odkoder se ne bodo umaknili. Ako bi se država preuredila ter bi se ustanovile tri enote, zahteva nadškof dr. Šarič, naj bi se okraji, kjer so Hrvati v večini (okraji Visoko, Zenica, Žebče) vrnili v banovino Hrvatsko. Nadškof računa na to, da bo dr. Maček rešil, kar se da, ter naglaša, da je v korist države, da se Hrvatje zadovolje s tem, da dobe vse svoje naravno ozemlje. Obenem naglaša nadškof svoje prijateljstvo z muslimanskim življem, ki njegovo kulturo visoko ceni.

p **Hrvati za volitve.** Glasilo dr. Vladka Mačka »Hrvatski dnevnik« zopet piše, da se mora preureditev celokupne države izvesti še pred skupščinskimi volitvami. »Hrvatskemu dnevniku« so posebno napoti tehtni razlogi, ki jih je navedel za to belgrajski »Napred«. Skuša jih obširno pobijati, toda to se mu gotovo ni posrečilo, da bi bila stvar jasna v tem smislu, kakor to trdi to glasilo. »Hrvatski dnevnik« med drugim pravi: »Hrvatsko stališče za časa razgovorov lanskega leta je bilo, da bi se morala razveljaviti sedanja ustava in razpisati volitve za ustvotvorno skupščino. Ker to stališče ni bilo sprejeto, pomeni sporazum od 26. avgusta kompromis. Hrvati so pristali na kompromis, toda vprašanje se bo moralo rešiti v celoti, ko bo sporazum končnoveljaven. Taka rešitev pa ni mogoča, če se izvede ravno to, česar Hrvati niso hoteli, to je, da bi Hrvatska ostala taka, kakor je sedaj v svoji še ne končni obliki«. — Doslednosti v tem ni, ker preureditev države še pred občinskimi volitvami nikakor ne pomeni, da bi Hrvatska morala ostati taka, kakor je. Če je bil mogoč sporazum v drugih vprašanjih, bo pač mogoč tudi v tem.

Sovraštvo

Poberi se vendar že vražja pošast,
ki srečne družine razdiraš;
dežele in narode tiraš v propast,
jim brezno pogube odpiraš.

Umakni se ti, ki povzročaš nemir,
v pravice se besno zaganjaš;
boriš se z resnico in seješ prepir,
ljubezen srdito preganjaš.

Le beli, hinavec, ki brata loviš
s lažnivo zavito besedo;
za plotom se skrivaš, na žrtve prežiš,
izvabljaš jih v zanko in v zmedo.

Izgini, dovolj nam je tvojih nakan,
ledene so tvoje cvetice;
dovolj že zadalo si bridkih nam ran,
dovolj nam je tvoje krivice.

Odstrani se daleč od naših domov,
kjer srca prebivajo zvesta;
nazaj spet povrni v peklenski se rov,
drugod nimaš pravega mesta.

Limbarski.

Kdor svoj materni jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je zmedenemu pijancu podoben, ki zlato v prah potepta in ne ve, koliko škode si dela.

RAZGLED PO SVETU

Hitler: Nemčija ne bo propadla

Za sedemletnico narodno-socialistične vlade v Nemčiji je bilo te dni v berlinski Športni palači veliko manifestacijsko zborovanje, ki so se ga udeležili vsi nemški strankarski in politični voditelji. Kancler Hitler je imel nad uro dolg govor, v katerem je izjavil

»Nemčija se mora danes boriti proti tistim nasprotnikom kakor nekdaj. Narodni socializem se je na ta boj pripravil politično z oborožitvijo ter z zasedbo Porenja, Avstrije in Sudetov. Kar je narodni socializem storil po prevzemu oblasti, je bilo samo sredstvo za popolno osvoboditev Nemcev. Nemčija je že leta 1938 spoznala, da bo prišlo do vojne, katero so hoteli Angleži in Francozi. Nemčija je boj sprejela.

Prvo razdobje v tej vojni je bilo politično, da so si Nemci po sporazumu z Italijo in Sovjeti zavarovali hrbet. Če je Nemčija 1000 let živela z Rusijo v miru, zakaj ne bi zdaj. Nemška vojska je potem v 18 dneh zbrisala Poljsko z zemljevida.

Sedanjo vojno vodijo Judje, ki se že 1000 let od Makabejcev niso vojskovali. Toda Nemčija bo njihovo propagando uničila. Nemčija je danes največja svetovna sila, to bosta Anglija in Francija morda že v kratkem spoznali, zakaj nemški narod je ves vzgojen v narodno-socialističnem duhu. Nemški narod in Hitler sta popolnoma združena. Nemčija ne bo nikdar propadla, marveč bo zmagala.«

Kaj pa pravi Daladier

Predsednik francoske vlade Daladier je oni večer imel po radiu govor, v katerem je dejal med drugim:

Nemčija hoče vladati nad svetom v taki obliki, kakor tega do zdaj ne pomnimo. Nemci po načrtu do zadnjega uničujejo premaganc. Njihovo ozemlje smatrajo za prazno, nad katerim imajo oni vso pravico. Premaganci so za Hitlerja čreda, za katero določa pobijanje in preseljevanje. Z znanstvenim orodjem uničujejo njihovo telesno in moralno moč. Njihova usoda je ta, da morajo biti sužnji nemškemu gospodarju, kakor sta nemški kmet in delavec sužnja narodnega socializma. Da prihranita tako usodo sebi in drugim narodom, se Francija in Anglija borita. Da ni Francije še zadela usoda Poljske, je to zaradi tega, ker so se Nemci znašli pred nepremagljivim obrambnim zidom in pred francosko vojsko. Požrtvovalnost te vojske zahteva, da mora biti danes vsak Francoz tudi v zaledju vojak in mora z žrtvami spremeniti svoje življenje ter ga postaviti v službo francoske skupnosti. Če hoče Francija zmagati, mora imeti ogromne zaloge. Njeni ljudje, zemlja in delo morajo pomagati k zmagi, tako da bodo vojaki na bojiščih lahko spoštovali tiste, ki so v zaledju, kot sebi enake. Sovražnik upa, da bo imel za seboj tiste, ki so prisegali na komunizem, toda narodni socializem in komunizem sta se ob napadu na Poljsko združila za iste nasilniške cilje. Francoska vlada bo nastopila proti sovjetskim in hitlerjevskim agentom, zakaj poslušati danes povelja iz Berlina ali iz Moskve je zločin nad domovino. Z uničenjem tuje propagande mora Francija moralno premagati Nemčijo, potem pa jo streti še tvarno. Zato morajo biti vsi Francozi pripravljeni. To pot bo zmaga taka, da bo daleč presegala navadno vojaško zmago.

Oni, ki vladajo v Berlinu, mislijo ustvariti svet gospodarjev in sužnjev, naloga Francije pa je, rešiti svobodo in dostojanstvo človeških bitij.

ITALIJA

s Kaj je videl italijanski major ob slovenski Soči. Italijanski major Dadioni je napisal v knjigi »Sui campi di battaglia« (Na bojiščih) zanimiv članek o kulturi prebivalstva, ki živi ob Soči, torej o kulturi Slovencev. Članek je toliko bolj zanimiv, ker ga je napisal za Slovence tako laskavo tujec. V njem beremo med drugim tudi tole:: Slovenci so miren, delaven, gostoljuben, ljubezniv in globoko veren, zdrav in razumen narod. Njihova kulturna stopnja je precej visoka. Nepismenost je izginila že pred mnogimi leti. Ni hiše, v katero ne bi prihajal časopis. Po večjih vaseh so čitalnice, prosvetni domovi, telovadne organizacije, ki jih vodijo učitelji in duhovniki. Slovenci imajo zelo radi glasbo in petje. V dolgih zimskih večerih se zbirajo stari in mladi ter se z ljubeznijo uče pesmi svojih najpriljubljenejših pesnikov. — To je vsekakor odlično priznanje, ki ga je izkazal italijanski častnik Slovencem na 22 let zasedenem ozemlju.

FRANCIJA

s Redovnica živa zgorela. Kakor poročajo francoski listi, je dala katoliška redovnica Ignace-André, rojena Katarina Werner, hraber zgled hladnokrvnega junaštva in iskrene požrtvovalnosti. Ko so pri Pappevillu francoski protiletalski topovi streljali na sovražno letalo, ki je goreče strmoglavilo blizu otroškega zavetišča, je junaška redovnica s. Ignace-André najprej spravila prestrašene otroke na varno. Ona sama je stekla nazaj, da bi pomagala ranjencem. Ker pa je goreče letalo tudi še eksplodiralo, se je njena obleka vnela. Preden je mogel kdo pomagati, je hrabra sestra živa zgorela.

DROBNE NOVICE

Pri poslanskih volitvah v Bolgariji je dobila vlada 140, opozicija 20 poslancev.

200 ameriških letal za Fince je prišlo v norveško luko Bergen.

Vsi nemški podčastniki bodo v 10 letih službe povišane v častnike, ki jih Nemčiji primanjkuje.

Molitve za zmago Fincev so bile v londonski protestantski stolnici sv. Pavla.

Angleška zbornica je sprejela zakon o denarni pomoči za češkoslovaški narodni odbor.

Nemški poslanik pri Sv. stolici je protestiral, ker je radio poročal o preganjanju Cerkve v zasedenih poljskih krajih.

Blizu pet milijonov mož bo imela Nemčija do spomladi pod orožjem.

Na vsakih 1000 zakonov pride v Sovjetiji 220 ločitev.

O novih uporih v Ljeningradu in Moskvi vedo povedati ujeti sovjetski vojaki na Finskem.

9 angleških trgovskih ladij so potopili v enem dnevu nemški bombniki.

Skoraj četrt milijona vojakov so izgubili doslej Sovjeti na Finskem.

Zaklonišča za 90.000 oseb so zgradili v danskem glavnem mestu Kodanju.

50 vojakov je zasul velik snežen plaz v severni Italiji.

Novo vrsto cenenega kruha so uvedli celo v žitorodni Madžarski.

Nemci pripravljajo topove, s katerimi bodo baje iz Belgije lahko streljali na London.

V Nemčiji proučujejo načrte, kako zgraditi letala iz lesa.

Švicarski listi pišejo, da bo letos odšlo v Nemčijo na prisilno delo en milijon Poljakov.

Zračni promet med sovjetsko Moskvo in bolgarsko Sofijo bo kmalu začel.

V koncentracijskem taborišču v nemškem Dachhausenu je umrl poljski učenjak Sikorsky.

Reka Temsa pred Londonom je zamrznila, kar se ni zgodilo že od leta 1814.

220.000 bomb so zmetali doslej Sovjeti na Finsko.

300 milijonov dolarjev za ameriško mornarico zahteva mornariški minister Edison.

S seje na balkanski konferenci. Sede od leve na desno: Saradžoglu, Cincar-Marković, Metaksas in Gafencu.

Poslopje zunanjega ministrstva, kjer je zasedala balkanska konferenca.

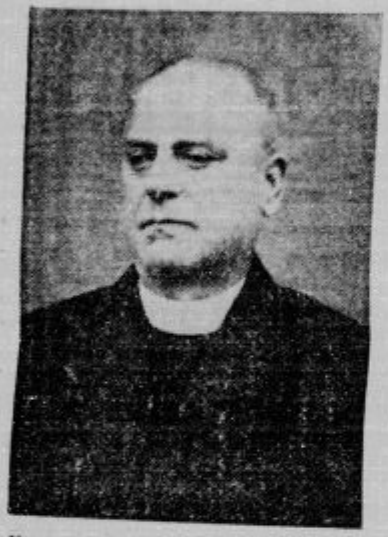

Na svečnico ob 10 zvečer je izdihnil msgr. Jakob Gašparič po dolgotrajni bolezni v 68. letu starosti. Rajni monsignor je bil 16 let župnik v industrijskem kraju Trbovlje, bil je znan po svoji dobrotljivosti in prijaznosti in zato tudi med vsemi, posebno pa med delavstvom, priljubljen, kakor malokateri. Blagemu gospodu župniku bodi Bog milostljiv plačnik!

Bohinjska Bistrica, kjer so se vršile smučarske tekme ZFO in DK

V Trstu je umrl kanonik msgr. Ivan Slavec, znan slovenski kulturni delavec. — Naj počiva v miru!

V vsako hišo Domoljuba!

V vasi Plužne pri Borovu v Soški dolini je dokončala 100-letnico rojstva Marija Mlekuž.

Kuhinja v novem zavetišču v Trnovem.

Postojanka strojnic pred Maginotovo črto. — Izvidniška patrulja v gozdičku.

Francoski vojak z izučenimi psi na izvidniški straži. — Slavni poljski klavirski virtuoz in politik

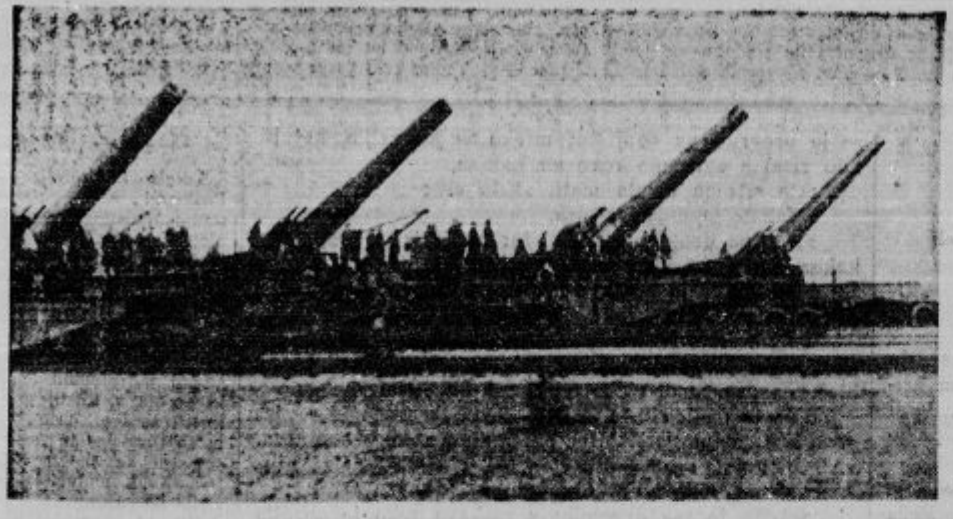

Težki topovi francoske armade

Novo mestno zavetišče v Trnovem

Izšel je
Druga številka najcenejšega, toda najlepšega slovenskega ilustriranega mesečnika Vas bo presenetila po obilju zanimivih slik, razpisu lepih nagrad in druge pisane vsebine. Naročite »Obisk« pri upravi: Ljubljana, trgovina Ničman.

Po daljšem potovanju sta novoporočenca dospela v hotel.

»Končno sva v resnici eno,« je vzdihnil presrečni ženin.

»Da, res je, da sva,« pravi nevesta, »toda iz praktičnega stališča pa bi bilo vendar le prav, če bi naročil kosilo za dva.«

PO DOMOVINI

† V spomin Joškotu Sabotiču

Ob koncu preteklega leta smo utrpeli bridko izgubo. Nemila usoda je iztrgala iz naše srede Joškota Sabotiča, ki je bil častnik-pilot. Padel je pri izvrševanju poklica. Doma je bil iz Šmarje-Sapa. Žalostnih src so ga pričakovali ožji rojaki, ko je vlak pripeljal krsto domov. Častna četa gasilcev je stala na šmarski postaji. Nato so odprli vagon in dvignili krsto na nosila in jo odnesli z mnogimi venci v dvorano Gasilskega doma, kjer so jo položili na lepo okrašen mrtvaški oder. Žalostno so zvonili zvonovi. Ko se je približala ura pogreba, se je začel pomikati dolg sprevod za križem. Ob krsti je stopala vojaška častna straža. Ob žalostinki in poslovilnem govoru je začela mladega pokojnika zagrinjati črna zemlja. Prebridka misel, koliko svetlih nad so rojaki pokopali z Joškom Sabotičem, je vsem zasolzila oči in vsi pogrebci so kakor ostala slovenska javnost sočustvovali z materjo mladega pokojnika in ostalimi njegovimi najdražjimi. Joškotu Sabotiču naj bo med nami kot junaki sinjih višav ohranjen najlepši spomin!

Iz raznih krajev

Črni vrh. V »Domoljubu« z dne 24. jan. t. l. je bil dopis iz Rake pri Krškem, naj bi se v vsaki občini nastavili živinozdravniški pomočniki. To edino bi bilo v veliko korist kmetu. Koliko krav pogine ob porodu. Najbolj pametno bi bilo, posebno v hribovskih krajih, da bi vsako leto prišel kak živinozdravnik za kak teden poučevat kmete, da bi si sami znali pomagati. Saj so povsod zdaj šole in v taki šoli naj bi poučevali. Seveda v zimskem času, ko ima kmet več časa. Tako bi se vsak posestnik sam poučil, da bi si v stiskah pri živini znal pomagati. — Kmet iz hribov.

Ambrus. Snega imamo več kot preveč. Zima pritiska čedalje huje. Reveži so posebno tisti, ki nimajo pripravljenih drv, da bi si ogrevali borna stanovanja. — Poleti je hudo, ko zmanjka vode v kapnicah in je treba iti ponjo v vaške luže ali pa v Krko. Še dvakrat huje pa je za vodo zdajle, ko je huda zima. Kapnice so prazne in treba je iti v Krko ali pa topiti sneg. Vodovod se sicer že dela, ampak kdaj bomo mogli reči: voda je tu, preskrbljeni smo? Dal Bog, da bi tista doba zares kmalu prišla. Zato pa prosimo merodajne oblasti, naj čimbolj pospešijo z delom za gradnjo našega zares prepotrebnega suhokrajinskega vodovoda!

Velesovo. Na sv. Blaža dan smo pokopali Franceta Škrjanca, bivšega občinskega odbornika in odbornika JRZ iz Adrgasa v starosti 57 let. Bil je globoko veren mož, res prava gorenjska korenina, takih v današnjem času potrebujemo. Držal se je vedno katoliških načel. Bil je vedno pristaš SLS tudi takrat, ko so najbolj viharji butali. Pogreba se je udeležil tudi g. župan Umnik z odborniki in prijatelji pokojnega. Naj mu sveti večna luč. Ženi in sinovoma naše sožalje.

Ovsiše. Kvaterno sredo, dne 14. februarja 1940, na dan sv. Valentina, bo na Ovsišah vsakoletni cerkveni shod. Prva sv. maša bo zjutraj ob 7. Ob 9.30 pridiga, nato druga sv. maša; nazadnje pa cerkveno darovanje.

Cerklje pri Kranju. Stare cerkvene orgle so doslužile. Pretekli teden so jih razdrli in še uporabljive dele odpeljali v Št. Vid, kjer mojster Jenko že gradi nove, ki bodo do maja meseca gotove. Stare orgle je naredil leta 1822 Rumpel za ceno 1600 goldinarjev. Leta 1874 jih je pa prenovil in pomnožil Malehovsky za 1200 goldinarjev. Orgle so imele dva manuala in 26 spremenov. Svojemu namenu so služile 118 let. — Letošnji predpust je bilo oklicanih in poročenih 9 parov. — Občni zbor krajevne organizacije JRZ bo v četrtek, 15. februarja ob 7 zvečer. Govornik pride iz Ljubljane. — Gasilska četa je 28. januarja podala račun dela, ki ga je opravila v 40 jubilejnem letu. Občni zbor je bil dobro obiskan. Izvoljen je bil stari odbor. Sprejet je bil predlog, naj bi se nabavila še mala motorna brizgalna in dovolj cevi, kar bi se v skupnem delu članstva in z razumevanjem prebivalstva doseglo.

Črnomelj. Na praznik sv. Štefana smo pokopali 90-letnega Matijo Banovca iz Jelševnika. Bil je pravi katoliški mož. V visoki starosti je hodil v eno uro oddaljeno župno cerkev vsako nedeljo k sv. maši. Zadnjo jesen, ko ni mogel več tako daleč hoditi, je prosil sorodnika, da ga je vsako prvo nedeljo peljal v župno cerkev z vozom. Mnogo zanimivega je vedel povedati iz svojega življenja. Bil je trikrat v Ameriki. Videl in poznal je škofa Barago. Krošnjaril je še prav mlad po indijskih revnih naselbinah. Čez nekaj časa je popolnoma obvladal angleški jezik. Tudi s škofom Vrtinom, drugim Baragovim naslednikom se je poznal in z njegovim očetom. Saj sta bila iz naše župnije doma, rojena v Dobličah. Tako so se naši rojaki poznali v Daljni Ameriki pred dolgimi desetletji. Počivajte v miru, Kovačev oče!

Mokronog. Smrt pobira samo može. V januarju je umrlo 5 mož: Kocjan Janez, Okorn Franc, Umek Franc, Pavšič Simon, Lokar Franc — v skupni starosti 385 let. Kocjan Janez, najstarejši faran, je dočakal 90 let. Okrog 60 let je bil ključar pri cerkvi sv. Jošta v Gor. Lakencu, 45 let je z velikim spoštovanjem nosil na vel. petek sv. olje iz Trebnjega na Trebelno, kamor je preje spadal Lakenc. Bil je mož globoke vere, ki je živel s cerkvijo. Ne mraz, ne vročina ga ob nedeljah nista zadržala, da ne bi prišel tudi k krščanskem nauku. Ko je že težko hodil, je po 10 sv. maši čakal kršč. nauka. Pravtako ni nikoli zamudil majniške pobožnosti in zornic v adventu. — Naj jim sveti večna luč!

Raka pri Krškem. Na Vrhu je v polni moški dobi 44 let odšel v boljše življenje Matija Lekše. Vedno zelo varčen, si je v inozemstvu s težko pri-

Besede

(Povest)

Spisal R. Velikonja. Ilustriral akad. slikar L. Šušmelj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

»Takoj pa ne!« je rekel Vencelj. »Drugi dan si še trdil, da so bila kolesa narezana!«

»Da so drugi rekli, sem dejal! Jernej je rekel, da so bila narezana. Dobro vem, govorila sva za tem gričem, tam le!« je pokazal. Nič se ni več spominjal, da si je on prvi izmislil. Rekel je, da so bila narezana, pa je koj rekel, da niso bila.

Vencelj je rekel, da se več ne spominja, kdo je pravil njemu, ko je Povhov prisopihal v gostilno. Moža sta obstala brez besede.

»Ali si živ?« se je ojunačil Vencelj, ko je Povhov že hotel v hišo.

»Saj vidita!« se je zasmejal. »Nisem padel ne v vodo ne v vino! Žejen pa sem!« Ni se brigal za nju; srce mu je bilo široko in zdel si je tehten in odvažen. Zavil je v oštarijo.

»Živ je!« je dejal Blaško. »Pa je Jernej pripovedoval, da ga je odnesla voda!«

»Jernej mora nekaj reči, če pride k hiši!«

Sonce je že zašlo, ko je Povhov stopil na domači prag. Mati je skljućena sedela na ognjišču ter dregala plamen, sestra Justina je prelivala mleko; bili sta črno oblečeni ter molčali. Videlo se jima je, da sta žalostni.

»Dober večer!«

Mati se je vzpela, kakor bi nekdo zaklical iz dalje ter ostrmela. Sestra je izpustila napol prazen lonec, da se je prevrnil na ognjišču; mleko se je razlilo, kot bi kdo risal z ogromno roko na kamen.

»Če si!« je dejala mati. »Kdo si?«

»Maks!« je dejala sestra.

»Kdo pa drugi?« je rekel ter stopil iz mraka, ki je kakor črn plašč visel nad vhodom.

»Ali res?« je rekla mati.

»Res!«

Potem se je ženica spustila od ognjišča ter pritisnila sina nase, česar ni več storila, od kar je smel nositi hlače na pas. Smel pa je imeti pas od devetega leta.

»Da te pogledam!« je nato rekla ter strmela v njegovo lice, pogladila čelo ter potegnila z roko preko nosa. »Ali nisi padel v vodo?«

»Nisem, kakor vidite!«

Starica je vsa drgetala; z raskavo roko je obrnila desno uho.

»Saj si res Maks!« je dejala. »Za ušesom imaš rdečo liso, ker si si vrgel žarečo žico za vrat, ko si bežal pred kovačem. Pa si res!« je začela jokati. Živahne oči so se smejale in po starem licu so ji polzele solze kakor orehi.

»No, no!« je dejal. »Zdaj pa ne bomo jokali, mati! Kdo bo pa zdaj jokal? Kam pa pridemo, če bi jokali?«

In dvignil je mater ter jo nesel k ognjišču. Čutilo se je, da je pil, toda mater je nesel oprezno ter jo posadil na ognjišče.

»Zmerom si vesel! Zdaj pa vem, da si res!«

Ni še dobro snel nahrbtnika, ko je zunaj zaškripala krošnja. Jernej je stal na vratih. Imel je s seboj tudi črne trakove in rute in robce s črnim robom. Da gre to bolj po redkoma, si je mislil, toda tu je priložnost.

Maks se je vzpel,

RAZNO

Letalo iz gumija. — Poskusni zavod sovjetskega ljudskega poverjeništva za težko industrijo je izdelal načrte za letalo, ki bo v pretežni večini iz gumija. Ob koncu aprila bodo takšna letala že v prometu. Novi aparat sliči v glavnem gumastemu jadralnemu letalu, ki so ga v Rusiji preizkusili že lani. Trup, krila in propeler in nosilno ogrodje za motor so iz trdnejšega materiala. — Krila so razdeljena v oddelke, ki se avtomatično polnijo z zrakom. Letalo ima nosilnost 160 kg in brzino 120 km na uro z motorjem 20 ks. Brzina ob pristajanju znaša 35 kilometrov. Ves aparat, ki se da zložiti v neprevelik zaboj, tehta 80 kg. Ta letala bodo v serijski izdelavi cenejša nego sovjetska Fordova letala. Stala bodo samo 1000 ruskih rubljev.

Kako je močan palec na nogi. Nemški raziskovalec dr. Jožef Hahn je raziskoval moč pritov na človeški nogi. Zlasti ga je zanimalo, kako je močan palec na človeški nogi. In je mož ugotovil, da

služenimi novci kupil domačijo, ter jo s svojo ženo preuredil v lični dom. Tujina pa mu je vcepila kal bolezni, za katera je sedaj podlegel. Večni mu mir! — Kdor iz katerega koli vzroka morda še ni poravnal naročnine za »Domoljuba«, naj s poravnavo iste sedaj pohiti ter si tako zagotovi redno dostavo lista in pa pravico do požarne podpore in tako številnih nagrad.

Rateče pri Škofji Loki. - V ponedeljek, 29. jan. je umrl cerkovnik župne cerkve, Mihael Jenko, v starosti 65 let. Pri vožnji opeke za novo hišo, ki jo gradi njegov sin, se mu je splašil konj in se je pri tem ranil na levo nogo. Spravili so ga takoj v bolnišnico, vendar je bila vsaka pomoč zaman. Po treh tednih hudega trpljenja je izdihnil zaradi zastrupljenja krvi. Pokojni je bil 35 let cerkovnik pri župni cerkvi sv. Janeza, katero je oskrboval z veliko ljubeznijo. Imel je zelo razvit čut do čistote in lepote v cerkvi. Bil je kakor uradnik, vse na pravem mestu in ob pravem času. Bil je tudi član Katol. prosv. društva od ustanovitve, in nobene prireditve v domu ni zamudil. Pri obhajilni mizi smo ga videli vsak mesec, in v njegovi hiši so bili vedno samo katoliški časopisi, predvsem »Domoljub«. V družbi je bil znan kot velika dobričina. Njegova prijaznost in šaljivost je bila znana vsem, ki so ga poznali in zato je bil splošno priljubljen. Poleg cerkvene službe je imel tudi nekaj zemlje in se ukvarjal tudi s pletarstvom, tako da se je z družino skromno pretolkel skozi življenje. Za dobrim mežnarjem žaluje vsa fara in velik krog prijateljev in znancev. Žalujoči ženi in otrokom izrekamo globoko sožalje! Njegovi duši naj da Vsemogočni večni mir!

Zaplana nad Vrhniko. V naši fari že od božiča nimamo dušnega pastirja. Ob nedeljah in praznikih hodijo v našo cerkev maševat gg. duhovniki iz Vrhnike. — Zdaj pred pustom sta bili samo dve »ohceti«. — V Sp. Zaplani se je naročilo na »Domoljuba« 7 novih naročnikov. Le tako naprej. Saj tistih 36 din, katere daš za »Domoljuba« ni zgubljenih. Poleg možnosti dobiti kako lepo nagrado in požarne podpore, ti »Domoljub« prinese vsak teden najpotrebnejše čtivo v hišo. Obvešča te o vseh dogodkih doma in v tujini. Žalostno pa je to, da nekateri še sedaj ne uvidijo potrebe dobrega časopisa. Čudno! Za liter vina se še vedno dobi denar, za dober časopis ga pa ni.

Bled. V nedeljo, dne 11. febr. ob 3 popoldne bo v našem Prosvetnem domu gostovala igralska družina Frančiškanske prosvete iz Ljubljane. Predstavljala bo pravljično veseloigro »Krojaček — junaček«. Zaradi svoje mikavnosti in preproste veselosti je v Ljubljani lani šestkrat napolnila Frančiškansko dvorano, ki je trikrat večja kot naša. Igralci so prvovrstni, ker so deloma iz gledališke šole. Kdor hoče lepega užitka, naj ne zamudi te predstave. Predstava bo popoldan, ne zvečer.

Litija. Dne 29. januarja je bil v Litiji živinski sejem. Čeprav so bila zaradi novozapadlega snega pota slaba, so bližnji in daljni kmetje prignali na sejem okrog 200 glav živine. Prodanih je bilo okrog 35 glav živine, katero so pokupili poleg domačih največ ljubljanski mesarji. Voli I. vrste so bili po 6, II. po 5—5.50, III. po 4—5 din. — Fantovski odsek v Litiji bo priredil v četrtek, dne 8. februarja ob pol 8. zvečer v dvorani Ljudskega doma farni sestanek za može in fante iz cele litijske župnije. Ker so na sporedu zelo važna predavanja, vabimo prav vse može in fante! — V soboto, dne 3. febr. dopoldne je zaradi poledice padla pred svojo hišo v Litiji gospa Černetova tako nesrečno, da si je zlomila desno roko. — Naročnikom »Domoljuba«. Uprava »Domoljuba« je na splošno željo Domoljubovih naročnikov podaljšala rok za plačilo naročnine do 12. februarja. Kdor ne bo poravnal naročnine za leto 1940 do 12. februarja, ne bo imel pravice do nagrad odnosno žrebanja, ki se bo vršilo 26. februarja. Kdor pridobi 5 novih naročnikov, bo dobival »Domoljuba« celo leto brezplačno, poleg tega bo imel pravico do žrebanja in pravico požarne podpore 1000 din. Kdor želi »Domoljuba« na novo naročiti ali plačati članarino, to lahko vsak dan stori v trgovini Mahkovec v Litiji!

Vavta vas. Pretekli teden se je poročil v župcerkvi prosvetni delavec, bivši predsednik Prosvetnega društva in FO, g. Jože Kulovec z gdč. Frančiško Marolt. Novoporočencema želimo na novi življenjski poti obilo božjega blagoslova. To nedeljo je polagala svoj letni obračun tukajšnja gasilska četa. Iz poročil odbornikov je bilo razvidno o lepem napredku društva. Za častnega predsednika čete je bil izvoljen ustanovitelj čete in dolgoletni, nesebični delavec in predsednik g. Ivan Plantan. Iskreno čestitamo! — Tudi naša mlada podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva prav lepo napreduje. V nedeljo je imela svoj letni občni zbor, na katerem je predaval o zatiranju sadnih škodljivcev pomočnik okr. kmet. referenta g. Franc Filipič. Izvoljen je bil stari odbor.

Bačje pri Mokronogu. Posestnik Lokar Franc je umrl 4. jan. 1940 v moški bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu. Njegovo truplo je bilo prepeljano v njegovo rojstno vas Krteljevo, obč. in žup. Mirna peč. Pogreb je bil ob navzočnosti velike udeležbe občinstva in njegovih sorodnikov ter prijateljev. Vrhu tega mu je pevski zbor Prosvetnega društva iz Trebelnega zapel žalostinke, ki so vse navzoče mirno ganile. Pokojni Lokar Franc je bil posestnik v Bačjem obč. Mokronog, ter je bil v najlepši moški dobi 47 let starosti. Bil je na daleč naokrog znan vzoren gospodar in vesten katoličan, ter ljudstvu priljubljen. Zapušča ženo Matildo in 3 nepreskrbljene sinove, kateri so še mladoletni.

Studenec pri Sevnici. Letošnja zima nam kar nič ne prizanaša ne z mrazom ne s snegom. Kljub temu, da smo lansko leto pridelali jako malo krompirja, je sedaj še ta v več krajih zmrznil, tako da kar s strahom gledamo, kako se bomo na spomlad preživljali. Želo prav bi nam prišlo, če bi se tudi pri nas malo pobrigali in nam preskrbeli kaj koruze po znižani ceni.

Jesenice. Jeseniški FO je izgubil najboljšega člana, Jožeta Volčinja, v najlepši dobi življenja, še ne 33 let starega. Od otroških let naprej so bile njegove proste ure posvečene delu pri društvu. S svojo jekleno voljo se je povzpel do telovadca v mednarodni vrsti in je zastopal večkrat naše narodne barve v tujini kot orodni prvak. Pa ne samo telovadec, tudi kot športnik je posebno v smučanju pokazal lepe uspehe. Njegova smrt je velika izguba. Pogrešali ga bodo naraščaj, mladci, člani in dekliški krožki, ki jih je vodil, sestavljal

---

je palec na nogi tako močan, da more pritiskatikati s silo 25.7 kg. Kajpada ne pritiska s to silo takrat, kadar človek mirno stoji na tleh, marveč takrat, kadar človek hodi in delujejo vsi prsti na nogi. Kadar človek hodi, je pritisk palca na tla ali pod zelo velik. Včasih je njegova sila še večja kakor pa je zgoraj omenjeno. Moški palec včasih pritisne na tla celo s silo 35 kg, ženski pa 29.75 kg. Zanimivo pa je, da pri moškem levi palec bolj pritiska kakor desni. Drugi prsti na človeški nogi pa so v primeri s palcem pravi slabiči. Tako na primer prst, ki je zraven palca, ne pritisne več kakor 3.1 do 6.1 kg. Pri otrokih pa so vsi prsti s palcem vred razmeroma precej močni. Iz tega moremo tudi razumeti, zakaj se otroci nauče tako lahko plesati po koncih prstov.

*

On ni bil. Stric: »Kdo je stikal okrog mojega Zganja?« — Nečak: »Jaz že ne.« — Stric: »Prav zares ne?« — Nečak: »Res ne! Steklenico ste postavili tako visoko, da je nisem mogel doseči«

»O, le naprej!« je dejal.

Jernej je lovil sapo kakor v najhujši burji. Nič se ni posladkal; samo brada mu je drgetala, ko je iskal besede.

»Zmerom sem rekel, da še ni zanesljivo, da si utonil,« je nenadoma dejal. »Zmerom sem...«

»Meni ne!« je dejala Justina.

»Oh, ti moj Bog! Komu pa?« je dejal Jernej ter prisloni krošnjo, »Zdaj pa kaj prav veselega!« je rekel. »Maks, vsaki lepo židano ruto! Za veselje!«

»Pa za kakšno! Poslušajte!« je izvlekel papirje. »Ferlutovo hišo sem kupil.«

»Kako?« se je Jernej opotekel. »Od Pračke?«

»Od Pračke!«

»Da, Ferlutovo hišo pri kalu!«

Tisti hip se je zdelo, da je v Jerneju vse upadlo. Lovil se je za čadasti visoki kotel ter kakor brez uma ponavljal. »Ferlutovo? Ali res Ferlutovo pri kalu?«

»Res!«

Jernej je molče oprtal krošnjo, ni rekel besedice ter omahnil skozi vrata; prijel se je za rožance, ker so se mu tresla kolena kakor otroku.

Gledali so za njim ter ni nihče črhnil. Šele čez čas se je Maks obrnil:

»On jo je hotel kupiti ter jo je tudi podražil.«

Jernej pa je, kakor bi ga bil kdo mahnil po glavi, stiskal pesti ter drvel po bregu. Krošnja mu je tesno odskakovala in škripala na hrbtu.

XLI.

Kaj je dejal Rupar.

Svetli in kakor v plamenu ožarjeni sončni dnevi so viseli nad plitvimi njivami, požganimi travniki in že od suše rumenečimi se gozdovi. Stara bukva za Ruparjevo hišo je sula na pot bodičasti žir in žolto listje, kakor bi bila klestila toča. Pelin na klancu je žehtel in venel, šopi trave so se obupani žgali po grivah. Nad strehami, ki so bile krite s slamo, s sivimi skodljami ali eternitom, je trepetal vroči zrak, kakor bi vrel. Ose so se vse omočene zbirale okoli razlitih kapljic po kapnicah, muhe so trudne brenčale v senci. Groblje kraj njiv so ždele v svoji sivi bleščavi kakor onemogle živali. Vsa pokrajina je bila kot suh pekoč jezik, ki se hoče od žeje prilepiti na nebo.

Rupar in Rezka sta šla v Smrečje. Kosili so. Stopala sta po prašni od vozov zmleti cesti, ki je držala skozi goste smrekove nasade kakor skozi špalir. Rezka je nesla na glavi jerbas s kosilom, pot ji je lil, da je vsa žarela v obraz. Krenila sta že v rajdo, kjer se je začenjalo gosto malinčevje, ko sta zaslišala pred seboj korake.

Siegl ju je srečal.

»Da sem videl!« se je smejal.

»Vašo travo mečemo! Če počakamo še teden dni, bodo same suhe bilke,« je rekel Rupar.

»Srečo!« se je klanjal Siegl. Niso se mogli mnogo pogovarjati, samo gledali so se in posmihali; Rezka je privzdignila jerbas ter ga držala nad glavo, da se bo ohladila.

Siegl je prodal Ruparju svojo travo, ki jo je imel za deputat.

Rupar se ni nič več gnal, da bi bil župan.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Zahtevajte v vseh javnih lokalih najboljši dnevnik »SLOVENEC«!

vaje za skademije, pa ne samo za Jesenice, pač pa za vso okrožje. Po hudem trpljenju je Bogu vdano umrl. Jeseniška mladina žaluje za svojim učiteljem, ki je bil značajen slovenski katoliški fant. Pogreb nepozabnega Jožeta je bil lep. Pri mrtvaškem odru so drŽali častno stražo člani FO v kroju in člani ASK »Gorenjec«. Nad 20 vencev, med drugimi krasen venec jeseniškega FO, Prosvetnega društva, FO in DK z Bleda, Dovjega, Koroške Bele. Pri žalnem sprevodu so nesli krsto člani FO v kroju in člani ASK »Gorenjec«. — Pri odprtem grobu se je poslovil od pokojnika predsednik Krekovega prosv. društva Savinšek. Vsi smo čutili težko bol, da smo izgubili idealnega delavca, a njegovo delo, ki ga je vsadil v naša društva, bo ostalo živo v dorašČajoči telovadni in športni mladini ter bo ostal v neizbrisnem spominu vseh, ki so ga poznali. Počivaj v Bogu!

Kal pri Št. Janžu. Dne 10. januarja je umrla Ana Trinkaus, p. d. Potokarjeva mama. Dočakala je skoraj 85 let in zasluži, da se je ob njeni smrti spomni tudi »Domoljub«, kateri — poleg drugih katoliških časopisov — že več desetletij redno prihaja v njeno hišo. Pokojna mati je po smrti svojega moža skoraj 30 let sama vodila obširno gospodarstvo in lepo v krščanskem duhu vzgojila svoje otroke. Bila je zaradi svoje dobrotljivosti znana daleč naokoli. V njeno hišo so redno zahajali tudi gg. duhovniki, kateri so se čutili pod njeno streho kakor doma; bila jim je druga mati. Značilna o tem je njena večkratna izjava, da ji zato nič ne manjka in da ji vse Bog plača. Naj bi res v nebesih dobila plačilo za vsa svoja dobra dela. Gg. duhovnike pa prosimo, da se je spomnijo v svojih molitvah!

Sv. Danijel pri Prevaljah. Prirejamo tečaje in delamo načrte za bodočnost. — Poroke že nismo imeli celih šest mesecev, kakor da bi ne imeli deklet, čeprav jih je dosti. Imamo trimesečni hanovinski kmetijski in gospodinjski tečaj. Za tečaj se je priglasilo toliko deklet od vseh strani, da vseh niti vzeti niso mogli, ker je zmanjkalo prostora. Tu se bodo izvežbale naše bodoče gospodinje. — Imeli smo tudi enodnevni kmetijski tečaj. Kmetje imajo naročenih dosti strokovnih listov, ki jih pridno prebirajo in se po njih ravnajo.

Št. Peter pri Novem mestu. Nov občinski dom bomo dobili v Št. Petru. V ta namen je kupila občina prostovrno enanadstropno, do sedaj samo v surovem stanju zgrajeno hišo. Kupnina je primeroma nizka. Res bo stavba stala še dokaj tisočakov, res pa je tudi, da bo donašala občini letno lepe dohodke. V občinskem domu bo poleg lokalov, ki jih bo občina potrebovala zase, tudi več stanovanjskih prostorov. Občani so splošno zelo zadovoljni z nakupom, ki ima zanjo največ zaslug naš skrbni g. župan. Občini je le čestitati, da je napravila z nakupom na tako lepem prostoru stoječe stavbe tako srečno potezo. — Manj srečno potezo so napravili člani tukajšnje gasilske čete na občnem zboru dne 28. januarja. Položaj našega gasilnega društva ni zavidljiv. Gasilski dom kriči po temeljitih popravah, gasilsko orodje je zastarelo, društvena blagajna pa je spričo nujnih predstoječih popravil in nabav bolj slabo založena. Našim gasilcem je treba usmiljenih src domačega občinstva, pa tudi velikodušne naklonjenosti drugih višjih činiteev. Z izvolitvijo novega upravnega odbora pa si je naša gasilska četa sama zaprla vrata pred prvimi in drugimi. Zares! ob takih prilikah ni na mestu zagrizena nestrpnost, temveč uvidevna stvarnost. Večkrat in od več oseb smo že čuli pritožbe, da se mude v uradnem prostoru tukajšnjega poštnega urada med uradnimi urami gotove osebe. Dobro vemo, da je to po obstoječih predpisih višje poštne uprave strogo prepovedano. Kako to, da si naš g. poštar dovoljuje take sprejeme in obiske? Ali ima morda zanje od poštnega ravnateljstva izjemno dovoljenje?

Bukovščica nad Škofjo Loko. Preteklo leto je bilo v naši župniji rojenih 9, umrli so 4, poroka 1. Katoliško časopisje prihaja v obilnem številu k nam, vendar je še precej hiš, ki ga nimajo naročenega. — Pred več leti smo si z velikim trudom in žrtvami nabavili oder in kulise, a jih danes prepleta pajek. — Imamo že 2 gostilni. Prošnja za 3. je že vložena. Ali je še tretja pri 400 dušah potrebna? Naj o tem razmišlja tudi oblast.

Stranje. Letošnja zima je upihnila že nekaterim župljanom luč življenja. Tako je umrl pred kratkim bivši dolgoletni župan nekdanje občine stranjske, g. Gradišek Tomaž. Zelo ga je potrla svoj čas smrt sina Antona, dijaka škofijskega zavoda v Št. Vidu, katerega so mu nerodni ljudje ubili. Ne bomo se dosti motili, če zapišemo, da tega udarca notri do svoje smrti ni mogel popolnoma preboleti. Naj zdaj združen s sinom premišlja, da je vse na svetu minljivo, le življenje v Bogu je večno. — Zadnje dni smo pa pokopali skoraj 80 let staro Nežo Spruk iz Praprotnega sv. Primoža. Do zadnjega leta je zahajala na planino s svojo ljubo živinico in če je le mogla, je rada prihitela k maši v našo planinsko kapelico. Tudi častilcem sv. Primoža je bila Jerasčkova mati dobra znanka. Obema večni pokoj in častitljivo vstajenje!

Sp. Slivnica pri Grosupljem. Dne 28. januarja je umrl po kratki bolezni v 95. letu starosti na Sp. Slivnici pri Grosupljem Lenič Anton, ki je bil nad 60 let lovski in gozdni čuvaj graščine Boštanj na pristavi Zavrh. Pokojni je bil naročnik »Domoljuba« ves čas, odkar izhaja. Veliko veselje je imel z ministriranjem in je že blizu 90 leten še stregel pri sv. maši. Vestnemu in zvestemu uslužbencu je pripravila graščina Boštanj nad vse lep pogreb. Bogato z zelenjem okrašene sani, na katerem je počivalo truplo pokojnika v lepi hrastovi krsti, so drsele tiho po mehkem snega za dvema vrancema v lepi opremi. Gospodar sam se je poslovil od rajnega z ginljivimi besedami. Po lovskem običaju so zasuli krsto v grobu s svežim zelenjem. Ko se je oglasil lovski rog in so odjeknili streli puška zadnji pozdrav lovskih tovarišev, ni ostalo brez solze nobeno oko številne množice, ki je spremila pokojnika na zadnji poti. Naj sveti pokojniku večna luč, preostale pa naj tolaži Bog!

Radovica. Po župniji Radovici so znani činitelji začeli razširjati seveda skrivaj nov list »Nova ljudska pravica«, ki se tiska v Zagrebu. Če bi list imel poštene namene, bi se širiteljem ne bilo treba skrivati in ga ponoči razdeljevati. List zahteva, da se država nasloni na Sovjetijo. Torej prijatelji naj bi bili s komunisti in naj bi jim odprli naše

Gospod Volodijovski

In bilo je v njegovem glasu skoraj nekaj grozečega. Toda obe ženski sta bili že tako navajeni na to, da se mladi Lipek v vsem, kar govori in dela, popolnoma loči od drugih, da nista tega opazili. Sicer pa je jel Azija takoj priganjati, da bi šli dalje, ker so bile pred Mohilovim strme višine; prehod čez nje je bil težaven in treba jih je bilo za dne prekoračiti.

Nemudoma so se odpravili dalje.

Šli so zelo hitro prav do tistih višin. Tam se je hotela Baša presesti na konja, toda Tuhajbejevič jo je pregovoril, da je ostala Evica za družbo v saneh, ki so jih vzeli na vrvi in z največjo opreznostjo spuščali po pobočju. Azija je ves ta čas hodil peš ob saneh, ni se pa skoraj nič razgovarjal ne z Bašo ne z Evico, ker je moral vso svojo pozornost obračati na njuno varnost in sploh na poveljstvo. Vendar je sonce zašlo, preden so mogli prekoračiti višine; tedaj pa je začel odsek Čeremisov, ki je šel naprej, netiti ognje iz suhih vej. Pomikali so se torej dalje sredi rdečih ognjev in divjih postav, ki so stale pri njih. Za temi postavami je bilo videti v nočnem mraku in nedoločni svetlobi grozne skalnate strmine v negotovih strašnih obrisih. Vse to je bilo novo, radovednost vzbujajoče, vse je imelo videz nekega nevarnega in skrivnostnega pohoda. Zato je bila Baša v devetih nebesih, srce pa ji je bilo polno hvaležnosti do moža, ki ji je dovolil, da je smela iti v neznane kraje, pa tudi do Azije, ki jih je znal tako spretno voditi. Zdaj šele je Baša razumela, kaj so vojaški pohodi in njih težave, o katerih je bila toliko slišala od bojevnikov, kaj prevesele. Gotovo bi se bila presedla na konja, ako bi ji ne bilo na tem, da se je mogla sedeč poleg Evice z njo razgovarjati in jo strašiti. Kadar so torej v zavitih soteskah spredaj gredoči oddelki izginili izpred oči in se začeli klicati z divjimi glasovi, ki so zamolklo odmevali sredi previsnih pečin, se je Baška obrnila k Evici, jo prijela za roko in govorila:

»Oho, razbojniki iz zakotij ali orda!«

Toda Evica se je takoj pomirila, ko se je spomnila Azije, Tuhaj-bejevega sina.

»Njega spoštujejo in se ga boje razbojniki in tudi orda!« je odgovorila.

Pozneje pa se je sklonila k Baši in ji rekla na uho:

»Četudi v Bialogrod, četudi na Krim, da le z njim!«

Mesec je priplul že visoko na nebo, ko so prispeli z višin. Tedaj so zagledali tam v dolu kakor na dnu prepada kup lučic.

»Mohilov je pod nogami,« je dejal neki glas za Bašo in Evico.

Ozrli sta se: bil je Azija, ki je stal zadaj na saneh.

»Tako torej leži to mesto, na dnu grape?« je vprašala Baša.

»Da. Višine ga varujejo popolnoma pred mrzlimi vetrovi,« je pravil in pomaknil svojo glavo med njuni glavi, »vaša milost lahko opazi, da je tukaj tudi zrak drugačen; takoj je bolj toplo in v zatišju. Tudi pomlad nastopi tukaj deset dni prej kakor onstran višin in drevje dobi prej listje. Tole sivo, ki je videti na pobočjih, je vinska trta, le da je sedaj še pod snegom.«

Sneg je ležal povsod, toda bilo je v resnici tukaj bolj toplo in v zatišju. In ko so se spuščali polagoma navzdol, so se jim prikazovale luči druga za drugo in bilo jih je vedno več.

»To je pa nekako imenitno in precej veliko mesto,« je rekla Evica.

»Tatarji ga namreč za časa kmetskega upora[43] niso požgali, ker je v njem prezimovala kozaška vojska. Lahov (Poljakov) pa tu skoraj nikoli ni bilo.«

»Kdo pa živi tu?«

»Žive Tatarji, ki imajo svoj lesen minaretek,[44] ker je v ljudovladi vsakomur svobodno svojo vero izpovedovati. Žive Vlahi, Armenci in Grki.«

»Grke sem videla nekoč v Kamencu,« je rekla Baša, »čeprav namreč bivajo daleč, jih najdeš vendar povsod, kjer gre za kupčijo.«

»Mesto je tudi drugače zidano, kakor so vsa druga,« je rekel Azija. »Sem prihaja mnogo različnih ljudi po kupčijskih opravkih. Tista naselbina, ki smo jo od daleč videli ob strani, se imenuje Srbi.«

»Že gremo v mesto,« je rekla Baša.

In res so stopali v mesto. V nos jim je udaril takoj ob vhodu čuden duh po kožah in čreslu. To je bil duh po safianu, s čigar izdelovanjem so se bavili po malem vsi prebivalci v Mohilovu, zlasti pa Armenci. Mesto je bilo, kakor je bil Azija že prej povedal, popolnoma različno od drugih. Hiše, na azijatski način zidane, so imele okna zastrta z gosto leseno mrežo; pri mnogih sploh ni bilo oken na ulico in le z malih dvorišč je prihajal odsvit ognjišč. Ulice niso bile tlakovane, čeprav ni manjkalo kamenja v okolici. Sem ter tja so se dvigale čudno oblikovane zgradbe z mrežnatimi prozornimi stenami. To so bile sušilnice, v katerih se je sveže grozdje spreminjalo v rozine. Duh po safianu je napolnjeval vse mesto.

Gospod Gorzenjski, poveljnik pehote, ki so ga bili Čeremisi obvestili o prihodu gospe hreptjovskega poveljnika, ji je prijezdil naproti. Bil je to starejši človek, ki je jecljal in šuštjal, ker mu je krogla iz janičarske puške predrla obraz. Ko je torej začel govoriti, zatikajoč se vsak trenutek, o zvezdi, ‚ki je vzšla na mohilovskem nebu', — bi bila Baša kmalu prasnila v smeh. On pa jo je pogostil izbrano, kakor je le znal. V ‚fortaliciji' jo je čakala večerja in zelo udobna postelja, v svežem in čistem puhu, ki so mu ga dali na razpolago naj-

[43] Leta 1648 in naslednja. — [44] Minaret je stolp mohamedanskih molilnic (mošej).

deželo, da bi delali propagando za revolucijo. Dalje kaže na bogastvo cerkve, zahteva neomejeno svobodo. Na prvi pogled se vidi, kam pes taco moli. Navduševal bi rad ta listič naše ljudstvo za sovjetski raj. Ljudje, ne sprejemajte ga, zapodite agitatorje od hiše! Ali jih vidite kdaj v cerkvi? S temi ljudmi ne imejte opravka, kar vam dajo papirja, v peč z njim!

Zalilog pri Železnikih. Dne 3. januarja je umrla v 20 letu starosti po knatki in mučni bolezni Sturm Marijanca. Bila je pridno dekle, zvesta članica Marijine družbe, Njen pogreb je bil zelo lep. Počivaj v miru blaga duša, svojcem pa naše sožalje.

Kal pri Št. Janžu. Starši šoloobveznih otrok prosimo šol. oblast, naj vendar kaj ukrene, da se bodo tudi naši otroci kaj naučili. Mi imamo namreč lepo, trirazredno šolo, eno učno moč in zadnji čas nobenega pouka. Kaj bo z našo deco, ne bo znala ne brati ne pisati. Prosimo takojšnje pomoči!

St. Peter pri Novem mestu. V letu 1939 je bilo rojenih 45 novih faranov, umrlo je 31 faranov. Svetih obhajil v farni cerkvi je bilo v minulem letu podeljenih nad 12.000. — Zimo smo imeli prejšnje tedne prav sibirsko. Krka in drugi potoki so bili popolnoma okovani z ledom. Po Krki je bil 2 dni kar cel naraven most in promet. Ljudem je mraz poškodoval še tisti skromni pridelek. — Vina je še precej po naših zidanicah, toda ni in ni pravih kupcev. — »Domoljub« in drugim našim listom smo ostali zvesti naročniki. Še precej novih naročnikov je.

Kresnice. Kurji tat je s ponarejenim ključem odprl hlevna vrata pri železničarskem upokojencu Antonu Godcu v Kresnicah. Za enkrat si je preskrbel prav dobro pojedino, kajti pobasal je kar 6 kokoši. — Zime so se ljudje že kar pošteno naveličali, saj je tudi pomanjkanje drv kar občutno. — Naročniki »Domoljuba, pohitite z naročilom do 12. febr., da boste deležni ene izmed lepih nagrad!

Vrhpolje - Št. Jernej. Previdena s sv. zakramenti je te dni umrla v 80. letu starosti mati in stara mati Ana Grubar. Naj pokojnica uživa večni pokoj, njenim domačim pa naše sožalje.

Črnomelj. Dne 31. januarja smo pokopali dobro, verno ženo Banovec Ano iz Doblič. Tretjeredniki so jo z zastavo spremili na zadnji poti. Bog ji daj večni mir! — Letos nismo pričakovali tako hude in dolge zime. Mnogim primanjkuje drv. Letos je pa toliko snega, da ni mogoče narediti pota v hribe. Tudi z vodo imajo naši hribovski ljudje velike težave. Po lužah ni vode, je že sam led. Po vodnjakih je pa tudi že prazno. Kaj bi bilo, da pride požar!

Koprivnica pri Rajhenburgu. - V torek, 30. jan. smo tukaj pokopali blago in plemenito krščansko ženo, Marijo Maruša iz Velikega Kamna. Lep pogreb je pričal, kako spoštovana in priljubljena je bila pokojnica. Pred njeno hišo se je ugleden domačin v ganljivih besedah prisrčno poslovil od pokojnice. V cerkvi se je spomnil ugledne žene tudi naš vrli župnik, ki je v lepih besedah naštel vrline umrle skrbne matere. Z globoko vero v srcu je v teku svoje življenjske dobe srečno prebrodila vse križe in težave, ki morejo človeka dohiteti. Že v svojem 32. letu starosti je izgubila moža in postala vdova. Imela je 9 otrok, od katerih so ji štirje umrli. Najmlajši sin Henrik je padel na bojnem polju med svetovno vojno. Njega je najrajši imela in je neprestano žalovala za njim. Po moževi smrti je skrbela sama za svoje male otroke in jih, ko so odrasli, vse prav lepo preskrbela. Sadovi njene dobre krščanske vzgoje zorijo dalje pri vseh njenih potomcih. Stara je bila 71 let. — Daj nam Bog mnogo takih krščanskih mater! Naj počiva v miru! Svojcem naše sožalje!

Kranj. — Pretekli teden se je zgodila na kranjskem kolodvoru strašna železniška nesreča. Skupina delavk iz tovarne »Jugobrune« se je vračala z dela domov. Delavke so šle po progi. Bilo pa je že precej temno ter megleno. Medtem pa je privozil po progi iz Tržiča vlak, ki pride v Kranj ob 6.15. Nesreča je hotela, da je ta skupina delavk začela begati semtertja in da je prišla pod kolesa lokomotive 30 letna delavka Abič Milka iz Tržiča. Lokomotiva ji je odrezala obe nogi. Na kraj nesreče je prišel takoj zdravnik dr. Fajdiga, toda vsaka pomoč je bila zaman. Zaradi močne krvavitve je nesrečnica kmalu izdihnila. Zdravnik je odredil takojšen prevoz v Tržič, kjer so jo ob veliki udeležbi domačinov pokopali. N. p. v m.!

Sv. Gregor. Mnogo upravičene nevolje vzbuja to, ker pristojna oblast ne poskrbi, da bi se cesta Vel. Lašče—Sv. Gregor—Sodražica pravočasno očistila snežnih zametov, ker je vsak promet nemogoč. Ali res nikakor ni mogoče utrpeti nekaj dinarjev v ta namen. Poročila se je predsednica Dekliškega krožka Anica Adamič iz Hojč, s trgovcem in gostilničarjem Matijem Intiharjem iz Karlovice. Zgledni prosvetni delavki želimo obilo božjega blagoslova na novi življenjski poti. Na smuških tekmah ribniškega okrožja se je naš fantovski odsek nad vse častno odrezal. Odnesel je namreč prvo in četrto nagrado. Lansko leto pa je dobil veliko diplomo. To je najboljši dokaz, da se »Strnenci« nikakor ne dajo »posekati« v nobenem primeru. Dne 20. febr. bo enodnevni kmetijski tečaj. Vabimo že sedaj k obilni udeležbi.

Komenda. V četrtek, 1. febr. je mirno v Gospodu zaspal v 49. letu starosti Mihael Jereb (Barakarjev Miha), posestnik, trgovec in gostilničar na Gmajnici. Njegova hiša je bila prava krščanska hiša. Vsakemu je rad pomagal, če je le mogel. Kako je bil pokojni priljubljen, nam je izpričal njegov pogreb. Ohranili ga bomo v trajnem spominu, njegovi duši pa naj bo Bog milostljiv sodnik!

Škofja Loka. V uršulinskem samostanu je umrla znana in spoštovana vzgojiteljica naše ženske mladine č. m. Ivana, ki je vzgojila veliko število naših deklet. Na zadnji poti jo je spremilo lepo število hvaležnih učenk! N. p. v m.!

Litija. V nedeljo, 18. febr. bo v Litiji v Prosvetnem domu ob 9 dopoldne občni zbor okrajne kmečke zveze za litijski okraj. Obenem bo tudi večje zborovanje. Govoril bo načelnik osrednjega odbora g. Brodar. Vabljene so vse edinice KZ, da pošljejo svoje zastopnike. Tudi mladinski odseki so dolžni tega občnega zbora se udeležiti.

Komenda. Na svečnico, 2. februarja se je vršila gasilska skupščina (občni zbor). Polagala je račun o svojem delu. Ker je potekla tudi funkcijska doba uprave, so bile nove volitve. Z vsemi glasovi je bil izvoljen dosedanji predsednik g. Franc Škofic. V nedeljo se je v Domu v Komendi vršil sestanek JRZ. g. Strcin je govoril o zunanji in notranji politiki.

n **Sadjarska in vrtnarska podružnica Šmartno v Tuhinju** priredi filmsko predavanje o sadjarstvu dne 5. febr. t. l. ob 5 zvečer.

---

bogatejši Armenci. Poleg tega je gospod Gorzenjski sicer jecljal, vendar pa je pred nočjo pripovedoval pri večerji tako zanimive stvari, da jih je bilo vredno poslušati.

Po njegovem poročilu je nenadoma zavel od step naglo in nepričakovano neki nemiren veter.

Prišli so glasovi, da je močan čambul krimske orde, ki stoji pri Dorošu, odrinil naglo proti Hajšinju[46] in više gori od tega mesta, obenem s čambulom pa je šlo nekaj tisočev kozaške drhali. Razen tega se je pojavilo kar na lepem še mnogo drugih vznemirljivih vesti, vendar je bil gospod Gorzenjski mnenja, da jim ni dosti verjeti.

»Saj je zima,« je dejal, »in odkar je Gospod Bog svet ustvaril, so se Tatarji gibali vedno le na pomlad, ker nimajo taborov in hodijo trumoma; zato nikoli ne jemljejo krme za konje s seboj in je tudi jemati ne morejo. Saj vemo vsi, da brzda vojno s turško silo edino le mraz in da bomo imeli po prvi travi goste. A da naj bi že sedaj kaj bilo, tega nikoli ne verjamem!«

Baša je čakala dolgo in potrpežljivo, da gospod Gorzenjski svoje dopove, on pa je jecljal in vsak trenutek migal z usti, kakor bi kaj jedel.

»Kaj torej sodiš, gospod, o tistem pohodu orde proti Hajšinju?«

»Sodim, da so konji tam, kjer so stali, najbrž že vso travo izgrebli izpod snega, zato hočejo na drugem mestu narediti koš (taborišče). Razen tega je mogoče, da se orda, ki stoji v bližini Doroševih ljudi, z njimi prepira; vedno je bilo tako. Res so si zavezniki in se skupno bojujejo, toda če le odmerijo prostor drug poleg drugega, se takoj zbijejo na pašnikih in na bazarčku.«

»Gotovo je tako,« je rekel Azija.

»Treba je namreč tudi še to upoštevati,« je govoril dalje gospod Gorzenjski, »da niso šle te vesti directe (naravnost) po četnikih, ampak so jih prinesli deloma kmetje deloma so pričeli kar na lepem o tem govoriti tukajšnji Tatarji. Šele pred tremi dnevi je pripeljal gospod Jakubovič ujetnike s stepe, ki so to potrdili. Zaradi tega je takoj odšla vsa konjenica.«

»Ostal si torej edino le ti, gospod, s peboto?« je vprašal Azija.

»Žalibog! Štirideset ljudi! Saj mi je komaj mogoče varovati fortalicijo in če bi se dvignili samo ti Tatarji, ki prebivajo tu v Mohilovu, ne vem, kako bi se ubranil.«

»Toda ti se vendar ne bodo dvignili?« je vprašala Baša.

»Ne bodo se dvignili, ker jim to ni mogoče. Mnogi izmed njih prebivajo stalno v ljudovladi z ženami in otroki in ti so naši, kar je pa tujih, bivajo tod zaradi kupčije, nb zaradi vojne. To je dobro ljudstvo.«

»Jaz ti prepustim, gospod, petdeset konj mojih Lipkov,« je rekel Azija.

»Bog plačaj! Zelo mi ustrežeš s tem, gospod, ker bom vsaj lahko poslal koga po vesti k naši konjenici. Ali pa jih tudi moreš pustiti?«

»Moram. V Raškov pridejo oddelki ritmojstrov, ki so svoj čas prestopili k sultanu, sedaj pa se hočejo vrniti in biti pokorni ljudovladi. Gotovo pride Kričinski s tri sto konji in morda tudi Adurovič, drugi pa pridejo pozneje. Po hetmanovem ukazu imam jaz prevzeti poveljstvo nad vsemi in do pomladi se zbere vsa divizija.«

Gospod Gorzenjski se je poklonil Aziji. Poznal ga je že prej, a ga je kot človeka negotovega pokolenja manj cenil. Zdaj je pa že vedel, da je to Tuhaj-bejevič, ker je prinesla vest o tem prva karavana, ta, s katero je potoval Naviragh. Zato je zdaj gospod Gorzenjski počastil v mladem Lipku kri velikega, čeprav sovražnega bojevnika, razen tega pa je počastil v njem tudi častnika, ki mu je poveril hetman tako imenitno nalogo.

Azija pa je šel ven, da bi dal povelja. Poklical je stotnika Davida in mu rekel:

»David, Skandrov sin, ti ostaneš s petdesetimi konji v Mohilovu in boš z očmi gledal in z ušesi poslušal, kaj se godi okoli tebe. In če bi Mali sokol poslal iz Hreptjova kakšna pisma za menoj, zadržiš poslanca, mu odvzameš pisma in mi jih pošlješ po svojem človeku. Ostaneš pa tukaj, dokler jaz ne pošljem povelja, da se vrneš. Tedaj odideš, če ti poslanec pove, da je noč, tiho, če pa ti pove, da je dan blizu, zažgeš mesto, sam pa preideš na multanski breg in pojdeš, kamor ti velé . . .«

»Rekel si, gospod!« je odgovoril David, »z očmi bom gledal, z ušesi poslušal. Poslance od Malega sokola zadržim, jim odvzamem pisma in ti jih pošljem po našem človeku. Ostanem, dokler ne dobim ukaza, in če mi tedaj tvoj poslanec pove, da je noč — odidem tiho; če pa pove, da je dan blizu, zažgem mesto, preidem sam na multanski breg in pojdem, kamor mi velé.«

Drugo jutro je odrinila karavana, zmanjšana za petdeset konj, ob svitu naprej. Gospod Gorzenjski je spremljal Našo tja za mohilovsko sotesko. Tam je izjacijal svoj poslovilni govor in se vrnil v Mohilov, oni pa so zelo urno potovali proti Jampolu. Azija je bil nenavadno vesel in je tako gnal ljudi, da se je Baša kar čudila.

»Čemu se ti tako mudi, gospod?« je vprašala. On pa je odgovoril:

»Vsakomur se mudi do sreče, moja pa se začne v Raškovu . . .«

Evica, ki je te besede obrnila nase, se je čustveno nasmehnila; opogumila se je in odgovorila:

«Samo moj oče . . .«

»Gospod Novoviejski me ne bo v ničemer oviral,« je odgovoril Tatar.

In mrk blisk mu je preletel obraz.

(Nadaljevanje prih.)

[46] Mesto vzhodno od Braclava.

Zahtevajte povsod naš list!

Oglejte si številne in lepe nagrade

(nagrad je 700), ki so določene za srečne Domoljubove naročnike pri sledečih tvrdkah:

Ljubljana:

Šetina Franc, Domobranska cesta 27, radijske aparate
„Tehnik" Jos. Banjai, Miklošičeva cesta 20, dvokolesa
„Manica" k. d., Mestni trg 17, blago za srajce in plenice
Vilhar Jakob, Sv. Petra cesta 36, ure
Vok Iga., Tavčarjeva ulica 7, šivalni stroj
Fr. Stupica, Gosposvetska cesta 1, razna posoda
Viktor Bohinec, Tyršava cesta 12, dvokolesa
A. Sušnik, Zaloška cesta 21, lonci
Fr. Kollman, Mestni trg 16, porcelanasta posoda
Jugoslovanska knjigarna, Pred Školijo, knjige

Maribor:

Meinl — Herold, Gosposka ulica 20, dve harmoniki
Kovačič Ivan, Koroška cesta 10, porcelanasta posoda

Ptuj:

Vrabl Martin, Srbski trg 8, blago za srajce

Domžale:

J. Praprotnik, dvokolesa

Ig pri Ljubljani:

C. Podržaj, brzoparniki in brzoparilni lonci

Cerknica.

Košnik Malči, čevlji

Le do 12. februarja si lahko pridobite še pravico do nagradnega žrebanja, **zato nemudoma poravnajte zaostalo naročnino!**

„Mali gospodar"

Pod tem naslovom je izšla meseca januarja prva redna številka mesečnika, ki je namenjen vsem onim našim malim ljudem, delavcem, malim kmetom in nameščencem, ki se zanimajo za rejo malih živali, sadjarstvo, vrtnarstvo itd. Ves ta delovni načrt je lepo razviden iz vsebine prve številke. Po uvodni besedi o ciljih in nalogah lista sledi poučen sestanek o opravilih rejca malih živali v mesecu januarju z številnimi koristnimi navodili in nasveti, ki se tičejo vseh panog reje malih živali. Za tem prinaša list prav poučne sestavke o odbiranju in shranjevanju valilnih jajc, o tem, kaj mora vedeti rejec-zaetnik o angorskem kuncu, kako skrbimo za kože v mesecu januarju in o vzreji mladih golobov; zelo zanimiva sta oba članka o kozjereji: »Ali naj redimo koze?« in »Redimo male živali, zlasti koze«. V rubriki »Naš vrt« prinaša kratek članek o zasajanju malih vrtov z sadnim drevjem, naslednji z naslovom »Topinambur« pa nas podrobneje seznanja s to, pri nas vse premalo poznano in skoro pozabljeno rastlino, ki daje odlično krmo v listju in gomoljih. V veterinarskem kotičku je nekaj prav važnih navodil o kokošjih boleznih, nakar sledi nadvse poučen in koristen članek o pripravljanju kolin. List zaključujejo društvene vesti, iz katerih posnemamo, da je življenje po rejskih društvih zelo živahno. V sedanjih težkih časih, ko je marsikdo naravnost prisiljen, da si poišče sredstva za izboljšanje svojega gospodarstva, bo list »Mali gospodar« nedvomno prav dobro služil svojemu namenu ter ga toplo priporočamo vsem, ki se zanimajo za boljši obstanek. List izdaja Zveza društev »Mali gospodar« za Slovenijo v Ljubljani in se naroča pri upr vi Gajeva ul. 9-I. Naročnina znaša letno 30 dinarjev.

Šmešnica

Živel je mazač, ki se je ponašal, da zna ugotoviti vsako bolezen. Nekateri so mu verjeli in za klicali k raznim bolnikom, kar je neslo mazaču lepe dohodke. Njegov sosed pa je bil neveren Tomaž, obenem pa navihan in brž pripravljen za vsako šalo. Nalašč se je nekoč potuhnil in dal poklicati mazača. »Tukaj te boli, pa tukaj in tukaj,« mu je trkal po prsih in poslušal prav od blizu. »Ali je nevarno?« je dahnil namišljeni bolnik prav rahlo. »Napadajo te kar tri bolezni,« si je izmišljal »Vročinska, vnetje, pljučnica; zmagala bo pa...« »Tista, katere doslej še niso ugotovili,« mu je pretrgal besedo. »To pa ni bolezen, marveč zdravje. Poklical sem te namreč zato, da sem preizkusil tvoje znanje.«

NOVI GROBOVI

m **Pogreb gospe Odarjeve,** matere predsednika Katoliškega društva in vseučiliškega profesorja dr. Odarja, je bil 31. januarja izpred zavetišča Sv. Jožefa na pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani. Pokojnica je bila plemenita krščanska žena, ki je svoje življenje posvetila skrbni vzgoji otrok, bližnjemu v blagor in Bogu v čast. Dočakala je visoko starost. Naj ji bo Gospod obilen plačnik! Preostalim naše globoko sožalje!

m **Umrli so:** v Sarajevu 75 letni o. Alojzij Curinaldi D. J. v Dolenji vasi pri Podbrezjah 87 letna posestnica Marija Keršič, v Sp. Slivnici oskrbnik poštanjske pristave Anton Lenič, v Retečah pri Škofji Loki cerkovnik Mihael Jenko, v Trebnjem poštni brz nadziratelj v p. Anžič Lovro, v Ptuju banovinski zdravnik dr. Bela Štuhec, v Radomljah trgovec Janez Hribar, v Rušah Jožefa Šinko, pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju 75 letni kmet Anton Pernat, v Celju veletrgovec Gustav Stiger, v Črnomlju Eliza Mužina roj. Radič, železniški uradnik v p. Sebastijan Cenčur, v Kamniku 77 letna Franja Kenda roj. Levičnik, v Krškem veleposestnik Vinko Bon. — V Ljubljani so odšli v večnost: mati vseuč. profesorja Marija Odar, trgovka Antonija Strubelj, branjevka Marija Šteblaj, zasebnica Katarina Knapič, Neža Kunstelj roj. Parkelj, 73 letna Marija Grobelnik, 88 letna Ivana Rebek roj. Ahčin, učitelj Franc Trost, Alojzija Čož roj. Končina, bivši trgovec 88-letni Tomaž Lucin in Nada Grošelj roj. Fabjan. — Naj v miru počivajo!

Podaljšaj si življenje!

Življenje moremo podaljšati, bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabotne ojačiti, nestalne moremo utrditi, in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, potrtost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem: ta pot je na opisana v razpravi, ki jo še more vsakdo, ki Jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabljenje spomina, narazpoloženje za delo in nebroj drugih bolestnih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno predalčje
ERNST PASTERNACK,
Berlin SO,
Michaelkirchplatz 18, Abt. 124.

V vsako hišo »Domoljuba«!

ŠE NEKAJ DNI....

Imate časa, da si pridobite pravico do nagradnega žrebanja, ki bo

26. februarja 1940

Do 12. februarja 1940

si vsak, dosedanji in novi naročnik, lahko **pridobi pravico do žrebanja pa tudi do požarne podpore 1000 din** ako plača naročnino za „Domoljub" za celo leto 1940, bodisi pri poverjeniku ali pa direktno pri Upravi „Domoljuba" v Ljubljani — lahko pa kar po položnici na naslov ček. računa: „Domoljub" — upravništvo, Ljubljana. Štev. ček. računa 10.652. — Vsak dobi „Domoljuba" **zastonj** s pravico do žrebanja in do požarne podpore ako **pridobi 5 novih naročnikov.** —

Nagrad je 700

Prvi dve nagradi sta po

5000·— din v gotovini

ostale pa: radijski aparati, šivalni stroj, harmonike, dvokolesa, brzoparilniki, kuhinjska posoda, razno blago, ure, knjige itd. itd. — Žrebanje bo pred komisijo naročnikov in sicer bo tako izvedeno, da bodo naročniki razdeljeni **na več sto skupin. Tako bodo nagrade lahko razdeljene po vseh farah.**

Poravnajte nemudoma zaostalo naročnino!

Prvovrstne brzoparilnike in brzoparilne lonce bo dobavila znana tvrdka **PODRŽAJ C.** lg pri Ljubljani

Na sliki so brzoparilni lonci

Naročite takoj „Domoljub" - Sreča Vas čaka!

UPRAVA „DOMOLJUBA"

RADIO LJUBLJANA

Četrtek, 8. februarja: 18.00 Poučni spored Radijskega orkestra — 18.40 Slovenščina za Slovence — 19.00 Kvartet Emila in sin. — 20.45 Zgodovinski koncert simf. glasbe. — Petek, 9. februarja: 12.00 Igrajo in pojo Ivo Jarnovšek — 12.02 Operetni koncert Rad. orkestra — 18.00 Ženska ura: Higijena hiše — 18.40 Francoščina — 19.00 (20): O svetlih gorah. — Sobota, 10. febr.: 12.00 O umetni pesmi. — Nedelja, 11. febr.: 9.15 Prenos bogoslužja iz stolnice ob 10. — 12.45 Verski govor — 13.15 Instrumentalni duet: klavir in harmonij — 13.45 Klavirski trio — 13.02 Nedeljski koncert R. o. — 17.30 Koncert godbe Zarja — 20.00 Operetni vzpevi (R. o.) — 21.15 Samospevi. — Ponedeljek, 12. febr.: — 13.02 Gosenjski koncert R. o. — 18.30 Zimzelenova ura: Deteljne detelji — 18.40 Josip Pogačarjevi Kolan — 19.45 Tri narave — pa ena nauka — 20.00 Ljubljanski godalni kvartet — 20.45 Koncert slovanskih pesmi in plesov (R. o.). — Torek, 13. febr.: 12.00 Šolska ura — 12.02 Koncert R. o. — 18.40 Filozofija geopolitičnega mišljenja narodov — 19.50 Gospodarski nasveti — 20.20 Kantata o smrti kontesa. — Sreda, 14. febr. 18.00 Slovenska ura — 18.40 Iz tuje tajne literature — 19.50 Radijska tehnična tovarna — 20.00 Samospevi — 20.20 Pevski zbor Grafika.

ZA SMEČKE, ako si zlasti zaželijo Fleta Svetega oče. Priporočam spovedne in bolniške svetnike svoji in tujemu svetu. Janez Jugoslav Cerje, Gradeva št. 2

POZOR!

Kam pojdem v mlin, da imam takoj moko? V Cerklje, v novo hišo, pod firmo moka iz mlina Jenko Davorin, tam lahko dobite vsakovrstno blago:

od pšenice 100 kg 70% moke, 30% otrobov
od rži 100 kg 85% moke, 15% otrobov
od koruze 100 kg 80% moke, 20% otrobov
od prosa 100 kg 60—65% kaše,
ostalo zmlete moke
od ajde 100 kg 50% moke, 50% zmlete moke
od ječmena 100 kg 60—65% ječmena kaše.

Prodajam vsakovrstne moke po konkurenčni ceni.

JENKO DAVORIN
Cerklje pri Kranju.

Mlekin je sredstvo za pomnožitev mleka pri kravah in za dobro prehrano. Zavoj male Din 10·—, velike Din 18·—.

Blažev šećič za konje za masažo pri raznih poškodbah nog in kit. Steklenica, male Din 10·—, velike Din 20·—.

Blažev prašek prepreči mnogotere konjske bolezni posebno pa nadušo, zavoj Din 10·—.

Dobro domače pijačo brez dodatka pravega sadjevca napravite z **Jubileum**, zavoj Din 20·—, poštnino zaračunamo posebej.

Drogerija Emona, Iv. Kunc, Ljubljana, Beethovnova ul.

Razpis službe

Občina Ambrus, okraj Novo mesto, razpisuje pragmatično mesto

občinskega tajnika

Pogoji: praksa v občinski službi in tajniški izpit ali spregled.

Pravilno kolkovane in opremljene prošnje z listinami po čl. 7 in 9 uredbe o obč. uslužbencih je vložiti v roku 30 dni po objavi tega razpisa v Službenem listu pri tej občini.

Uprava občine Ambrus, dne 28. januarja 1940.

Še danes si naročim »Orožinska pratika«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali na prostor vsija za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako ponujajo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo posloV oziroma sličnim pomočnikov ali vajencev in narobe. **Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.**

Okovje

za pohištvo, stavbeno; šipe, barve — najnižje najemnejec A. Šumnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta.

Čevlje si naročite

najugodnejše pri Jeraj Jerneju. Zajoga 10 - p. Smlednik.

Služkinje

za vsa kmečka dela, takoj sprejmem. - Jerčne - Dravograška ul. št. 27, Ljubljana.

Drvesca:

češnje v 19 sortah, hruške v 35 sortah, vrtnice, vinska trsje in cijuda, prav dobro kupite v drevesnici Jelen, št. 113 pri Velenju.

Krave

s četrtim teletom s teško, pine, pasme, dobro mlekarico prodam. Zalog št. 54, občina Komenda.

Čevljarskega vajenca

sprejmem takoj. Pojlanec Franc, Sebenje št. 60, p. Krško. —

Telička

4 tedne stara, čiste montafonske pasme, zaradi pomanjkanja prostora prodamo. — Hotel Slon, Ljubljana.

Neveste!

Nakup kmetijske posode in gospodinjskih potrebščin je stvar zaupanja. Obrnite se na tvrdko FR. STUPICA, železnina, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. ki ima veliko izbiro lepe in trpežne posode in vsega, kar potrebujete za kuhinjo in za gospodinjstvo in ki Vam more tudi poseben ugoden cene in strokovno postrežbo.

Unuje

domačega izdelka zmeli najugodneje obrtnikom in kmetovalcem LAVRIČ, mizarna — št. Vid pri Stični.

Čevljarskega vajenca

sprejmem. - Hrana in stanovanje v hiši. — Ivan Jamar, Bled 1.

Kmečkega fanta

do 13 let in dekle do 15 let sprejme Lenčl Leopold, Savlje, Jezica pri Ljubljani.

Breje telice

od dobre mlekarice, prodam. - Pongračič, Zavrh 7, p. Medvode.

Služkinjo

za vsa kmečka dela sprejmem. - Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 1571.

Manjše posestvo

v novomeškem ali v krškem okraju kupim. Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod šifro »Takoj popise št. 1149.

Veverične

zajčje, jazbečeve, poseb no kune in pa vse druge vrste kože kupujem in plačujem najvišje dnevne cene. ZDRAVIČ, Ljubljana, Stari trg 19.

Svinje

11 tednov brejo, prodam. — Knific, trg. Besnica 14, p. Kranj.

Pekovskega vajenca

z vso oskrbo v hiši, sprejmem: - Pekarna Resman, Naklo, Gor.

Mlade krave

dobro mlekarico, prodam. - Rotar Anton, pos., Podsmreka 7 — Dobrova.

Službe išče

40 letna ženska, vajena vseh poljskih in gospodinjskih del. — Vprašati: Cerar Martin, Brezovica 1, p. Dobrova.

Hlapca

16 do 19 let starega, takoj sprejme: Novak Jakob, Zg. Šiška, Za vasjo 8, p. Ljubij. VII

Mizarskega vajenca

in učenko za šiviljo sprejmem. Pungartnik J., Trebnje.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila po priznano nizkih cenah si nabavite pri Preskarju - Sv. Petra cesta 14 — Ljubljana.

Služkinjo

za vsa kmečka dela, sprejmem. - Dečman, Rašica, št. Vid n. Lj.

Prilika

za kmečkega fanta. - Oddam zaradi selitve vpeljano trgovino z drvmi in premogom. - Velika župa, hlev, vozovi in konj. Potrebno 15—15.000 din gotovine. Goršič Jože, gostilna »Stadion«, Tyrševa cesta 32.

2 kmečka fanta

krepka, poštena, stara 14 do 16 let, dobita delo na vrtu, ob polni oskrbi. Plača po dogovoru. Ivan Janežič, trgovsko vrtnarstvo - Mengeš.

Kovaškega pomočnika

za sekire itd. (tudi podkovaškega) sprejmem. - Ponudbe oz. naslov z navedbo starosti poslati na upr. »Domoljuba« pod šifro »Pomočnik« št. 1586.

Črni gaber kupim

za takoj ali za pozek pozimi. Plačilo takoj, tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 10392

Poleti med najhujšim delom je obolel hlapec gospodarja, kateremu je bilo mnogo do tega, da bi fant čimprej ozdravel. Poklicani mazač je svetoval, naj skuhajo boljšiku kamilice, pelina in brinjevih jagod, pa da nora z vodo vred pojesti tudi vso posteljo. Domače zdravilo je delovalo, še preden ga je hlapec pokusil. Takoj je vstal in rekel: »Take mešanice pa že ne maram, rajši sem zdrav in delam.«

Nov rešilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški sredi svoje prašiče. Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zahvalnih pisem. Pazite: pravi redin se dobi samo z gornjo sliko. **Prodaja drogerija Kunc, Ljubljana, Zidovska ul. 1.** Na dežeh pa zahtevajte REDIN pri Vašem trgovcu.

»O, kakšna čast, da me obiščete O vas sem že mnogo slišal.«

»Že mogoče, ampak dokazati mi ne morete ničesar.«

J. Praprotnik

Domžale — Ljubljanska cesta št. 108

priporoča svoje najnovejše šivalne stroje, pogrezljive, vseh svetovnih znamk, po najnižjih cenah. — Velika izbira moških in damskih dvokolesa. — Na zalogi tudi malo rabljeni in dobro ohranjeni šivalni stroji in dvokolesa.

»Domoljubo« stane 35 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnine, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelji dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarič.